

π

ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ

χωροταξίας, πολεοδομίας
& περιφερειακής ανάπτυξης

04

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Ποιο το μέλλον της Χωροταξίας και της Πολεοδομίας
στην περίπτωση διάσπασης του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.;

Think Before You Print

Ενημερωτικό Δελτίο

Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας
Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης

Οκτώβριος 2009

ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Συναδέλφισσες και συνάδελφοι Μηχανικοί Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης,

Αγαπητές αναγνώστριες και αναγνώστες,

Πραγματοποιήθηκε στο Βόλο το 2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πολεοδομίας, Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, στις 24-27 Σεπτεμβρίου 2009, που διοργανώθηκε από το Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης (Τ.Μ.Χ.Π.Π.Α.), το Τ.Ε.Ε./Τμήμα Μαγνησίας, τον Σύλλογο Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α) και τον Σύλλογο Μεταπτυχιακών Φοιτητών και υποψηφίων Διδασκτόρων του Τμήματος, με την ευκαιρία της συμπλήρωσης των 20 χρόνων της λειτουργίας του.

Ο εορτασμός των 20 χρόνων του Τμήματος Μ.Χ.Π.Π.Α. συνέπεσε με την αποφοίτηση των πρώτων μηχανικών της ειδικότητας από το αντίστοιχο Τμήμα του Α.Π.Θ., γεγονός που διαφοροποιεί σημαντικά τη σημερινή συγκυρία από εκείνη της έναρξης της λειτουργίας του Τ.Μ.Χ.Π.Π.Α. το 1989.

Στην ενότητα του συνεδρίου που αφορούσε στα επαγγελματικά θέματα της ειδικότητας, χαρακτηριστική ήταν η παρουσία των φοιτητών των δύο φοιτητικών συλλόγων αλλά και των αποφοίτων του 2009 των δύο Τμημάτων, που κατέθεσαν τις αγωνίες τους αλλά και τις προτάσεις τους για το μέλλον, τόσο προς το Πανεπιστήμιο, όσο και προς τον Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α.

Από τα πρώτα αποτελέσματα της νέας έρευνας του Τ.Μ.Χ.Π.Π.Α., η οποία συνεχίζεται και η οποία έδωσε αρκετά χρήσιμα και ενθαρρυντικά συμπεράσματα, διαπιστώθηκε αλλαγή των χαρακτηριστικών της πορείας της ειδικότητας στην αγορά.

Τέλος, τέθηκαν προβληματισμοί σχετικά με την έκταση – εύρος του γνωστικού αντικείμενου και την αντιστοιχία του με το επαγγελματικό αντικείμενο της ειδικότητας, την αναγκαιότητα εμβάθυνσης των σπουδών σε κάποια πεδία και το ευρύτερο πλαίσιο του τεχνικού κόσμου στο οποίο εντάσσεται η ειδικότητα, τόσο από τον Πρόεδρο του Τ.Ε.Ε. κο Γ. Αλαβάνο, όσο και από τους Προέδρους των δύο Τμημάτων, Καθηγητές κο Γ. Πετράκο και κο Ν. Καλογήρου καθώς και από τον Καθηγητή κο Δ. Οικονόμου.

Από την πλευρά μας επιμένουμε ότι και για τους Μ.Χ.Π.Π.Α. ισχύει η κατοχυρωμένη από το Σύνταγμα αρχή της επαγγελματικής ελευθερίας. Τα επαγγελματικά δικαιώματα (δηλ. η επαγγελματική ελευθερία) των Μ.Χ.Π.Π.Α. είναι κατοχυρωμένα σε συγκεκριμένη έκταση, άλλες διατάξεις όμως, όπως του Ν. 3316/2005, περιορίζουν την έκταση αυτή, με τον σιωπηρό αποκλεισμό των Μ.Χ.Π.Π.Α., αδικαιολόγητα, από επαγγελματικές δραστηριότητες, που αντιστοιχούν στη φύση του επαγγέλματος και στο περιεχόμενο των σπουδών τους.

Έτσι, πιστεύουμε ότι τα θέματα της ειδικότητας θα πρέπει να εξεταστούν αυτόνομα με βάση το πρόγραμμα σπουδών και την εμπειρία άλλων χωρών με αξιόλογα αποτελέσματα σε θέματα σχεδιασμού του χώρου, με στόχο την ποιότητα των μελετών και το δημόσιο συμφέρον. Σε κάθε περίπτωση άλλες ειδικότητων μηχανικών που εμπλέκονται σε διαφορετικό βαθμό και σε θέματα σχεδιασμού του χώρου, δεν μπορεί να αποτελούν κρίσιμο παράγοντα στη ρύθμιση θεμάτων της ειδικότητας, καθώς έχουν ανταγωνιστικά συμφέροντα.

Με τιμή,

Σοφία Καζάκη

Πρόεδρος του Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α.)

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ Ε-ΠΙΤΡΟΠΗ

Το ενημερωτικό δελτίο του Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, με την ονομασία «Π», συντάσσεται σε τριμηνιαία βάση και αποστέλλεται στους αναγνώστες του μέσω e-mail.

Με την έκδοση του 4^{ου} τεύχους συμπληρώνεται ο πρώτος χρόνος παρουσίας του στον τεχνικό κόσμο. Πρόκειται για μια προσπάθεια που ξεκίνησε –και ευελπιστούμε να συνεχιστεί με τον ίδιο ενθουσιασμό– με σκοπό τη συστηματοποίηση της δημοσιοποίησης των θέσεων του Συλλόγου αλλά και την παροχή βήματος διαλόγου και ανταλλαγής απόψεων στα πεδία της χωροταξίας, της πολεοδομίας και της περιφερειακής ανάπτυξης.

Η συγκυρία αυτή καθώς και η έντονη συζήτηση των τελευταίων μηνών γύρω από την πιθανότητα –ή κατά άλλους ανάγκη– διάσπασης του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. σε δύο Υπουργεία, με σκοπό τη δημιουργία αυτόνομου Υπουργείου Περιβάλλοντος, αποτέλεσαν αφορμή για τη φιλοξενία ειδικού αφιερώματος, εν είδει προβληματισμού, για το μέλλον της Χωροταξίας και της Πολεοδομίας στη χώρα μας.

Για το σκοπό αυτό απευθυνθήκαμε σε ανθρώπους που η ενασχόλησή τους με τους συγκεκριμένους τομείς, είτε από τη θέση του διαμορφωτή της κοινής γνώμης, της διοίκησης, του ακαδημαϊκού ή ακόμη και του μελετητή, παρέχει τα εχέγγυα παράθεσης μιας άποψης με βαρύνουσα σημασία. Τους ευχαριστούμε όλους θερμά για την ανταπόκρισή τους.

Για τη σύνταξη του τεύχους θα θέλαμε επίσης να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερα, όσους δούλεψαν στις επιμέρους Ομάδες Εργασίας και τους συναδέλφους της Ομάδας Επιστημονικής και Τεχνικής Υποστήριξης.

Τη Συντακτική Επιτροπή αποτελούν οι διατελέσαντες Πρόεδροι του Συλλόγου. Η Συντακτική Επιτροπή είναι αρμόδια να καθορίσει το περιεχόμενο του κάθε τεύχους και διατηρεί το δικαίωμα να επεμβαίνει σε άρθρα που αποστέλλονται προς δημοσίευση, προκειμένου να διασφαλίζεται ο ενιαίος χαρακτήρας του τεύχους. Εφόσον κρίνει ότι οι παρεμβάσεις της ενδέχεται να αλλοιώσουν το περιεχόμενο ενός άρθρου, υποχρεούται να έλθει σε επικοινωνία με το συντάκτη, προκειμένου να λάβει τη σύμφωνη γνώμη του. Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συντακτών τους.

Παρακαλούμε για την έγκαιρη διευθέτηση ζητημάτων πνευματικής ιδιοκτησίας των στοιχείων που αποστέλλετε. Ο Σύλλογος και η Συντακτική Επιτροπή δε φέρουν καμία ευθύνη για περιπτώσεις ενυπόγραφων άρθρων ή φωτογραφιών και λοιπών στοιχείων που έχουν αποσταλεί και τα οποία θίγουν πνευματικά δικαιώματα τρίτων.

Η φωτογραφία στο εξώφυλλο είναι από τη Géode στο πάρκο La Villette, στο Παρίσι.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Σε αυτό το τεύχος βοήθησαν οι συναδέλφισσες και συνάδελφοι (αλφαβητικά):

- Αιμιλία Αλεξανδροπούλου
- Άννα Γιαννιού
- Ιωάννα Δούνια
- Σοφία Καζάκη
- Χρυσός Μακράκης – Καραχάλιος
- Ματίνα Τριανταφυλλίδου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Μήνυμα της Προέδρου</i> _____	2	<i>Συνέδρια και Εκδηλώσεις</i> _____	26
<i>Από τη Συντακτική Επιτροπή</i> _____	3	<i>Από τον Τύπο</i> _____	26
<i>Επιστημονική και Τεχνική Υποστήριξη</i> _____	3	<i>Λέξεις – Κλειδιά Προηγούμενων Τευχών</i> _____	31
<i>Νέα και Θέσεις του Συλλόγου</i> _____	4	<i>Επί του «Πιστηρίου»</i> _____	31
Ο Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. στο 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης _____	4	ΝΕΑ ΚΑΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ	
Απολογισμός Δράσεων του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. για το 3 ^ο τρίμηνο του 2009 _____	6	Ο Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α στο 2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης	
Τα Νέα των Περιφερειακών Τμημάτων _7		Ολοκληρώθηκε το 2 ^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πολεοδομίας, Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, που πραγματοποιήθηκε στις 24-27 Σεπτεμβρίου 2009 στον Βόλο και συνδιοργανώθηκε από το Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Τ.Μ.Χ.Π.Π.Α.), το Τ.Ε.Ε./Τμήμα Μαγνησίας, τον Σύλλογο Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α.) και τον Σύλλογο Μεταπτυχιακών Φοιτητών και Υποψήφιων Διδασκόντων του Τμήματος.	
Απολογισμός Δράσεων του Περιφερειακού Τμήματος Βόρειας Ελλάδας του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. για το 3 ^ο τρίμηνο του 2009_	7	Στο πλαίσιο του συνεδρίου πραγματοποιήθηκε με επιτυχία, το Σάββατο 26 Σεπτεμβρίου 2009, η θεματική ενότητα για την ειδικότητα, που διοργάνωσε ο Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α.	
Απολογισμός Δράσεων του Περιφερειακού Τμήματος Κεντρικής & Δυτικής Θεσσαλίας του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. για το 3 ^ο τρίμηνο του 2009 _____	8		
Επιστημονικά Θέματα _____	9		
Σύνοψη κριτικής αποτίμησης του νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου Αττικής - Προτάσεις για το μέλλον _____	9		
Επικαιροποίηση γνωμοδότησης του Π.Τ.Β.Ε. του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α για τη μετεγκατάσταση της Δ.ΕΘ _____	13		
Αφιέρωμα: Ποιο το μέλλον της Χωροταξίας και της Πολεοδομίας στην περίπτωση διάσπασης του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.; _____	15		
Χωροσκόπιο _____	24		
Η Κωνσταντινούπολη σχεδιάζει το Ρυθμιστικό της _____	24		

Φωτογραφίες: Εισηγητές και συμμετέχοντες στη θεματική ενότητα για την ειδικότητα

Στο πρώτο μέρος, με τίτλο «**Μηχανικοί Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης – 15 χρόνια εμπειρίας στην αγορά εργασίας**» (προεδρείο: Α. Κούγκολος και Σ. Καζάκη), ο Γραμματέας του Τμήματος Μ.Χ.Π.Π.Α., κ. Ι. Παππάς, παρουσίασε τα πρώτα αποτελέσματα από την έρευνα του Τμήματος για την απασχόληση των αποφοίτων του, που κατέδειξαν μια αλλαγή των χαρακτηριστικών της πορείας της ειδικότητας στην αγορά. Στη συνέχεια, οι συνάδελφοι Μηχανικοί Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης κκ. Μ. Νικολαΐδου, Δ. Έππας και Π. Παπαδοπούλου μοιράστηκαν με το κοινό τις εμπειρίες τους από την απασχόληση στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα. Τους προβληματισμούς τους και τις αγώνιές τους για τη μελλοντική τους σταδιοδρομία αλλά και τις προτάσεις τους για το μέλλον, τόσο προς το Πανεπιστήμιο, όσο και προς τον Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α., εξέθεσαν

επίσης οι νεοεισερχόμενοι στον επαγγελματικό στίβο κκ. Κ. Κωνσταντινίδης και Φ. Τσολάκος, απόφοιτοι των Τμημάτων του Βόλου και της Βέροιας αντίστοιχα, καθώς και εκπρόσωποι των δύο φοιτητικών συλλόγων. Τέλος, η Γραμματέας του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. κα Αιμ. Αλεξανδροπούλου έκανε μια συνοπτική παρουσίαση της πορείας και των επιτευγμάτων του Συλλόγου τα τελευταία 11 χρόνια.

Το δεύτερο μέρος της θεματικής ενότητας με τίτλο «**Επαγγελματικά θέματα των Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης**» (προεδρείο: Δ. Οικονόμου και Π. Λουκάκης), ξεκίνησε με τον χαιρετισμό του προέδρου του Τμήματος Μ.Χ.Π.Π.Α. κου Γ. Πετράκου. Ακολούθως, το λόγο πήρε ο πρόεδρος του Τ.Ε.Ε. κ. Γ. Αλαβάνος, ο οποίος αναφέρθηκε στα επαγγελματικά δικαιώματα των μηχανικών και ειδικότερα των Μ.Χ.Π.Π.Α., στο ρόλο του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. στις διαδικασίες και τις δρα-

στηριότητες του Τ.Ε.Ε. αλλά και στο ρόλο του ίδιου του Τ.Ε.Ε. ως ρυθμιστή των θεμάτων του τεχνικού κόσμου. Ακολούθησε η εισήγηση της συναδέλφου Μ.Χ.Π.Π.Α. κας Ε. Νανούρη, η οποία, εκπροσωπώντας τον Γενικό Γραμματέα Περιβάλλοντος και Χωροταξίας του Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε., παρουσίασε τα βήματα που έχουν γίνει από πλευράς της πολιτείας στο σχεδιασμό του χώρου, με ιδιαίτερη αναφορά στο Γενικό και τα Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης αλλά και στη συμβολή του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. στη σχετική διαβούλευση για την αναδιαμόρφωσή τους, με την ενσωμάτωση παρατηρήσεών του στα τελικά κείμενα. Στη συνέχεια πήραν το λόγο οι κκ. Δ. Οικονόμου και Ν. Καλογήρου, οι οποίοι εκπροσωπώντας τα δύο τμήματα της ειδικότητας, στον Βόλο και τη Βέροια αντίστοιχα, κατέθεσαν τις απόψεις τους σχετικά με τις σπουδές και τις επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων αλλά και τους προβληματισμούς τους σχετικά με την έκταση – εύρος του γνωστικού αντικείμενου και την αντιστοιχία του με το επαγγελματικό αντικείμενο της ειδικότητας καθώς και με την αναγκαιότητα εμπάθυνσης των σπουδών σε κάποια πεδία. Τέλος, η πρόεδρος του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. κα Σ. Καζάκη, παρουσίασε τα σημαντικότερα από τα επαγγελματικά θέματα και προβλήματα της ειδικότητας ενώ τη θεματική ενότητα έκλεισε η αντιπρόεδρος του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. κα Ι. Δούνια, η οποία παρουσίασε με ποσοτικά στοιχεία τη σημερινή εικόνα της αγοράς εργασίας.

Τη θεματική ενότητα για την ειδικότητα παρακολούθησε ο αντιπρόεδρος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, καθηγητές, συνάδελφοι καθώς και πλήθος φοιτητών των δύο τμημάτων της ειδικότητας.

Ευχαριστούμε όλους τους εισηγητές που συνέβαλαν εποικοδομητικά στη συζήτηση για τις επαγγελματικές προοπτικές των Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περι-

φερειακής Ανάπτυξης καθώς και τις συναδέλφισσες και τους συναδέλφους, που ασχολήθηκαν με τη διοργάνωση της θεματικής ενότητας.

Τέλος, μεγάλη συμμετοχή αποφοίτων είχε και η Δεξίωση Τυρού και Οίνου το βράδυ της Παρασκευής 25 Σεπτεμβρίου 2009, την οποία συνδιοργάνωσε το Τμήμα Μ.Χ.Π.Π.Α. και ο Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α., και η οποία αποτέλεσε μια ευκαιρία συνάντησης με αφορμή τη συμπλήρωση 20 ετών λειτουργίας του Τμήματος.

Απολογισμός Δράσεων του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. για το 3ο τρίμηνο του 2009

Κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου (Ιουλ. – Σεπ. 09) ο Σύλλογος Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης πραγματοποίησε τις εξής δράσεις:

- **07/09:** Δημιουργία ενημερωτικού φυλλαδίου για τον Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. προκειμένου να μοιραστεί στις τελετές ορκωμοσίας των αποφοίτων των Τμημάτων της ειδικότητας στον Βόλο και τη Βέροια. Επιμέλεια: Αιμ. Αλεξανδροπούλου, Ι. Δούνια, Χρ. Μακράκης - Καραχάλιος.
- **07/09:** Προετοιμασία αφιερώματος με τη συμβολή των κκ. Ι. Αλαβάνου, Σπ. Κουβέλη, Ι. Μανιάτη, Ε. Μπαλτά, Δ. Οικονόμου και Ν. Τασοπούλου για τη θέση και τον ρόλο της χωροταξίας και της πολεοδομίας στη χώρα σε περίπτωση διάσπασης του Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. Επιμέλεια: Χρ. Μακράκης - Καραχάλιος.
- **07/09 - σήμερα:** Προετοιμασία για τη διοργάνωση σεμιναρίου του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. και του Π.Τ.Β.Ε. σε συνεργασία με το Τ.Ε.Ε./Τ.Κ.Μ. σχετικά με το real estate (βλ αναλυτικά ενότητα

- «Επί του 'πιεστηρίου'». Επιμέλεια: Χρ. Μακράκης - Καραχάλιος.
- **30/07/09:** Επιστολή προς το Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Ι.Δ.ΕΚ.Ε.) προκειμένου να περιληφθεί σε συγκεκριμένες προσκλήσεις και στους προβλεπόμενους τίτλους σπουδών και ο τίτλος του Μ.Χ.Π.Π.Α. Οι προσκλήσεις αφορούσαν θέσεις ωρομίσθιων εκπαιδευτικών της πράξης «Σχεδιασμός και υλοποίηση προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης μέσω του Κέντρου Δια Βίου Μάθησης από απόσταση της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης –ΑΠ 7,8,9» καθώς και την ένταξη ωρομίσθιων εκπαιδευτικών σε λίστα κατάταξης των Κ.Ε.Ε. της χώρας. Επιμέλεια: Σ. Καζάκη.
  - **19/08/09:** Επιστολή προς τον Υπουργό Παιδείας κ. Α. Σπηλιωτόπουλο με την οποία υποστηρίζεται η τροπολογία που αφορά στην αναγνώριση των Διπλωμάτων 5-ετούς φοίτησης των Ελληνικών Πολυτεχνικών Σχολών ως ισοδύναμων με τη στάθμη Μάστερ. Επιμέλεια: Αιμ. Αλεξανδροπούλου.
  - **15-21/09/09:** Δημιουργία Σχεδίου Ένστασης και αποστολή του στα μέλη προκειμένου να υποβληθούν ενστάσεις κατά των προκηρύξεων των μελετών «Εκπόνηση Ρυμοτομικού σχεδίου Τ.Δ. Καλής Βρύσης Δήμου Προσοτσάνης» και «Εκπόνηση Ρυμοτομικού σχεδίου Δ.Δ. Πύργων Δήμου Προσοτσάνης», στις οποίες ζητούνταν πτυχία Α΄ ή Β΄ τάξης της κατηγορίας 16 αντί της κατηγορίας 2. Επιμέλεια: Ν. Τασσοπούλου.
  - **22-23/09/09:** Συμμετοχή στη Διημερίδα του Τ.Ε.Ε. με τίτλο «Ισχύον πλαίσιο μελετών δημοσίου. Εφαρμογή - προβληματισμοί – βελτιώσεις». Εισήγηση της προέδρου του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. με θέμα «Κωδικοποίηση μελετών του άρθρου 2 – Μελέτες ανάπτυξης σχεδιασμού του χώρου». Επιμέλεια: Σ. Καζάκη.
  - **24-27/09/09:** Συνδιοργάνωση με το Τμήμα Μ.Χ.Π.Π.Α, το Τ.Ε.Ε./Τμήμα Μαγνησίας και τον Σύλλογο Μεταπτυχιακών Φοιτητών και Υποψήφιων Διδασκόντων του Τμήματος του 2^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης. Οργάνωση θεματικής ενότητας για τα επαγγελματικά θέματα της ειδικότητας (26/09/09) και συμμετοχή στην οργάνωση της Δεξίωσης Τυρού και Οίνου (25/09/09), στην οποία προσκλήθηκαν να παρευρεθούν όλοι οι απόφοιτοι. Επιμέλεια: Σ. Καζάκη, Αιμ. Αλεξανδροπούλου, Ι. Δούνια.

Τα Νέα των Περιφερειακών Τμημάτων

Απολογισμός Δράσεων του Περιφερειακού Τμήματος Βόρειας Ελλάδας του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. για το 3^ο τρίμηνο του 2009

Κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου (Ιουλ. – Σεπ. 09) το Περιφερειακό Τμήμα Βόρειας Ελλάδας (Π.Τ.Β.Ε.) του Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης πραγματοποίησε τις εξής δράσεις:

- **07/09 - σήμερα:** Προετοιμασία για τη διοργάνωση σεμιναρίου του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. και του Π.Τ.Β.Ε. σε συνεργασία με το Τ.Ε.Ε./Τ.Κ.Μ. σχετικά με το real estate (βλ αναλυτικά ενότητα «Επί του 'πιεστηρίου'»). Επιμέλεια: Χρ. Μακράκης - Καραχάλιος.
- **16/07/09:** Εκπροσώπηση του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. στην ορκωμοσία των πρώτων αποφοίτων του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης στη Βέροια. *Χαιρετισμό απηύθυνε το μέλος*

της Δ.Ε. του Π.Τ.Β.Ε. Ν. Τασσοπούλου (βλ. φωτογραφία). Στην εκδήλωση παρευρέθηκε και ο Γραμματέας του Π.Τ.Β.Ε. Ν. Κουτσομάρκος.

- **08/09-09/09:** Επικαιροποίηση γνώμης-δότησης του Π.Τ.Β.Ε. με θέμα τη μεταγκατάσταση της Δ.Ε.Θ. Επιμέλεια: Χρ. Μακράκης – Καραχάλιος, Ν. Κουτσομάρκος, Γ. Τζιάγκαλος
- **09//09:** Δημοσίευση στο «ΤΕΧΝΟΓΡΑΦΗΜΑ» άρθρου για τις μεταπολεμικές προσπάθειες ρύθμισης του μητροπολιτικού χώρου της Θεσσαλονίκης (Τεύχος 381/Σεπ.09) από μέλη της Δ.Ε. Π.Τ.Β.Ε. και του Δ.Σ. του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. Επιμέλεια: Αιμ. Αλεξανδροπούλου, Χρ. Μακράκης – Καραχάλιος.
- **15/09/09:** Συνάντηση με τον πρόεδρο του Συλλόγου Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών & Πληροφορικής Βόρειας Ελλάδας στα γραφεία του προκειμένου να συζητηθεί η πιθανότητα και οι προϋποθέσεις φιλοξενίας του Π.Τ.Β.Ε. *Εκ μέρους του Π.Τ. παρέστη ο πρόεδρος Γ. Μπάκης.*
- **23/09/09:** Επιστολή προς τον Δήμο Προσοτσάνης σχετικά με τις προκηρύξεις των μελετών «Εκπόνηση Ρυμοτομικού σχεδίου Τ.Δ. Καλής Βρύσης Δήμου Προσοτσάνης» και «Εκπόνηση Ρυμοτομικού σχεδίου Δ.Δ. Πύργων Δήμου Προσοτσάνης», στις οποίες ζητούνταν πτυχία Α΄ ή Β΄ τάξης της κατηγορίας 16 αντί της κατηγορίας 2. Επιμέλεια: Ν.

Κουτσομάρκος με τη συνδρομή των Ν. Τασσοπούλου και Αιμ. Αλεξανδροπούλου.

- **24-27/09/09:** Συμμετοχή και παρακολούθηση των εργασιών του 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου Πολεοδομίας, Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης που διοργανώθηκε στο Βόλο.

Απολογισμός Δράσεων του Περιφερειακού Τμήματος Κεντρικής & Δυτικής Θεσσαλίας του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. για το 3^ο τρίμηνο του 2009

Κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου (Ιουλ. – Σεπ. 09) το Περιφερειακό Τμήμα Κεντρικής και Δυτικής Θεσσαλίας (Π.Τ.Κ.Δ.Θ.) του Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης πραγματοποίησε τις εξής δράσεις:

- **20/07/09:** Ενημέρωση αποφοίτων τμήματος Μ.Χ.Π.Π.Α., μετά την εκδήλωση της ορκωμοσίας τους στο αμφιθέατρο της σχολής, για τη δράση του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. και τη δυνατότητα εγγραφής τους σε αυτόν. Στη διάρκεια της ενημέρωσης, διανεμήθηκε φυλλάδιο με πληροφορίες. *Στην ενημέρωση συμμετείχαν ως εκπρόσωποι του Π.Τ. Κεντρικής & Δυτικής Θεσσαλίας, η γραμματέας Μ. Τριανταφυλλίδου και ο ταμίας Δ. Μιμής.*
- **09//09:** Αποστολή εγγράφου στον Δήμο Αλμυρού με παρατηρήσεις επί της διαδικασίας αξιολόγησης των υποψηφίων Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης στην προκήρυξη 1/82Μ/2009 του Δήμου. Το έγγραφο κοινοποιήθηκε στο Τ.Ε.Ε./Τμήμα Μαγνησίας και στον Α.Σ.Ε.Π.
- **09//09:** Αποστολή στο Τ.Ε.Ε./Τμήμα Κεντρικής & Δυτικής Θεσσαλίας θεματι-

κού ερωτηματολογίου με θέματα που άπτονται της ειδικότητας, κατόπιν της σχετικής πρόσκλησης του Τ.Ε.Ε. προς τους κλαδικούς συλλόγους. Το θεματικό ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει ενδεικτικές ερωτήσεις σε θέματα χωροταξίας, πολεοδομίας, συγκοινωνιακά & περιβάλλοντος. Επιμέλεια: Δ.Ε. του Π.Τ.Κ.Δ.Θ.

- **09//09:** Αποστολή κειμένου στον ΣΕ.Μ.Π.Χ.Π.Α. για το ισχύον πλαίσιο μελετών δημοσίου και ειδικότερα την αποτίμηση της εφαρμογής του Ν.3316/2005 στα πλαίσια της εκπροσώπησης του Συλλόγου στην σχετική διημερίδα που πραγματοποιήθηκε στις 21-22 Σεπτεμβρίου στην Αθήνα. Επιμέλεια: Κ. Ζήση, Ε. Μάνου.
- **24-27/09/09:** Συμμετοχή και παρακολούθηση των εργασιών του 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου Πολεοδομίας, Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης που διοργανώθηκε στο Βόλο.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Σύνοψη κριτικής αποτίμησης του νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου Αττικής - Προτάσεις για το μέλλον

Στη διάρκεια των 24 ετών που μεσολάβησαν από το Ρυθμιστικό του '85 και της εμπειρίας που συσσωρεύτηκε από την εφαρμογή δύο πολεοδομικών νόμων (Ν. 1337/83, Ν. 2508/97) και αρκετών προσπαθειών διοικητικής μεταρρύθμισης, δημιουργήθηκε η προσδοκία ότι το νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αττικής θα υιοθετούσε μια καινοτόμο προσέγγιση ικανή να αντιστρέψει πρακτικές και τάσεις που διαμορφώθηκαν και αφέθηκαν να γιγαντωθούν με τα χρόνια. Στο πλαίσιο αυτό, οι προσδοκίες που καλλιεργήθηκαν αφορούσαν σε δύο κυρίως πράγματα: α) στη

δημιουργία των εργαλείων και των μηχανισμών που όχι απλώς θα διευκόλυναν, αλλά θα προωθούσαν με ταχύ βηματισμό τη μετάβαση από μια απαγορευτικού τύπου πολεοδομία, εγκλωβισμένης στο zoning και σε οριζόντιες κανονιστικές ρυθμίσεις, σε μια ενεργητικότερη πολεοδομία, ικανής να προωθήσει με αποτελεσματικό τρόπο το δημόσιο συμφέρον, β) στην προώθηση των απαιτούμενων μεταρρυθμίσεων για την εγκαθίδρυση των δομών εκείνων που θα κατορθώσουν να υλοποιήσουν το νέο Ρυθμιστικό.

Σε σχέση με το πρώτο, είναι προφανής η αναντιστοιχία μεταξύ της επιδίωξης για την εγκαθίδρυση ενός βιώσιμου χωρικού προτύπου ανάπτυξης και της σημερινής κατάστασης, είτε αναφερόμαστε στην ποιότητα του δομημένου περιβάλλοντος και στη μορφή των πόλεων μας, είτε στα ισχύοντα πολεοδομικά εργαλεία και πρακτικές. Φαινόμενα όπως η αστική διάχυση, που λαμβάνει χώρα μέσω των εκτεταμένων επεκτάσεων, της εκτός σχεδίου, αλλά και της αυθαίρετης δόμησης, έρχονται σε πλήρη αντίθεση με τη συγκεκριμένη επιδίωξη. Ομοίως, ο μεγάλος αριθμός πολεοδομικών εργαλείων που αναφέρονται στη νομοθεσία δεν αντιστοιχίζεται διόλου με τη συχνότητα της χρήσης τους.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, οι σχετικοί στόχοι του νέου Ρυθμιστικού, αν και ορθοί ως προς το περιεχόμενό τους, φαντάζουν εκ προοιμίου ανεφάρμοστοι. Η άποψη αυτή ενισχύεται από την ελλειμματική υποστήριξή τους από το ίδιο το Σχέδιο Νόμου. Έτσι, παρατίθεται η προσδοκία περί προώθησης της έννοιας της συμπαγούς πόλης ως κεντρικού σημείου του νέου χωρικού προτύπου της Αττικής, χωρίς να γίνεται αναφορά στους τρόπους και στις συνθήκες που θα πρέπει να διαμορφωθούν προκειμένου να διευκολυνθεί η μετάβαση σε αυτό το μοντέλο αστικής οργάνωσης και ανάπτυξης.

Σήμερα, οι παρεμβάσεις στο εσωτερικό των ήδη πολεοδομημένων περιοχών είναι περι-

ορισμένες και εξαντλούνται σε σημειακές αναπλάσεις. Απουσιάζουν τα μεγάλα προγράμματα αστικής ανασυγκρότησης που εντάσσονται σε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο σχεδιασμού και δεν αποβλέπουν σε μια «εικονολατρική» προσέγγιση (που άπτεται δηλ. μόνο της αλλαγής της εικόνας της πόλης), αλλά αποσκοπούν στη βελτίωση των συνθηκών που διαμορφώνουν την ποιότητα ζωής του συνόλου των κατοίκων.

Η απλή αναφορά των δυνητικών περιοχών παρέμβασης στο Σχέδιο Νόμου δεν βοηθάει την κατάσταση, δεδομένου ότι απουσιάζουν πολλά από τα απαιτούμενα δεδομένα. Ειδικότερα, αξιολογείται ως ανεπαρκής η παράθεση ορισμένων από τα εργαλεία άσκησης πολεοδομικής πολιτικής (π.χ. Ζ.Ε.Ε., Ζ.Ε.Κ., Ζ.Ε.Α.), ιδίως αν αναλογιστεί κανείς τη σπανιότητα της χρησιμοποίησής τους. Αντιθέτως, κρίνεται σκόπιμος ο προσδιορισμός των εργαλείων πολιτικής γης ανά παρέμβαση (κάτι τέτοιο βέβαια προϋποθέτει την εκπόνηση των ΣΧΑΕ πριν και όχι μετά την έκδοση του Ρυθμιστικού), όπως επίσης, η εξειδίκευση του περιεχομένου τους με τον ίδιο το Νόμο του Ρυθμιστικού (ενδεχομένως στο Παράρτημά του). Η εμπειρία του Ν. 2508/97, ο οποίος επίσης διαπνέονταν από μια ανάλογη φιλοσοφία «ανασυγκρότησης» του ήδη πολεοδομημένου χώρου, διδάσκει ότι η ύπαρξη εκτελεστικών διαταγμάτων παραπέμπει το σχεδιασμό στις ελληνικές καλένδες.

Επεκτείνοντας περαιτέρω την ανωτέρω συλλογιστική επισημαίνεται ότι η επιζητούμενη εξειδίκευση θα πρέπει να αφορά και στα εργαλεία και μηχανισμούς άσκησης πολεοδομικής πολιτικής. Στην περίπτωση του Ν. 2508/97 και ιδίως στο ιδιαίτερα ενδιαφέρον Κεφάλαιο Β' παρατέθηκαν δυνητικοί φορείς υλοποίησης των διαφόρων παρεμβάσεων. Προκειμένου να καταστεί εφικτή η πραγματοποίηση τέτοιου τύπου παρεμβάσεων εκτιμάται ότι η νομοθεσία και συγκεκριμένα το νέο Ρυθμιστικό, θα πρέπει να

προχωρήσει ένα βήμα παραπέρα. Προκύπτει, δηλαδή, η ανάγκη επακριβούς προσδιορισμού του φορέα που θα πρέπει να υλοποιήσει την κάθε παρέμβαση/ τύπο παρέμβασης, η καταγραφή των απαιτούμενων πόρων και των χρηματοδοτικών πηγών, ο καθορισμός της διάρκειάς της και η αναφορά των κυρώσεων που θα υπάρξουν για το φορέα, στην περίπτωση που δεν υλοποιηθούν τα αναφερόμενα στον προσδιορισμένο χρόνο.

Η χρήση υφιστάμενων και νέων πολεοδομικών εργαλείων δεν αφορά μόνο σε παρεμβάσεις εντός του πυκνοδομημένου αστικού ιστού, αλλά και στις επεκτάσεις. Θα πρέπει, δηλαδή, να ληφθεί μέριμνα ώστε στις περιοχές επεκτάσεων να διευκολυνθεί η χρήση των εργαλείων, προκειμένου να υπάρξει απεμπλοκή από την εφαρμογή κανονιστικών όρων δόμησης, που το μόνο που «επιτυγχάνουν» είναι να παράγουν περιοχές με ανεπαρκείς ΚΧ και χώρους για ΚΦ εγκαταστάσεις, χωρίς επαρκή δίκτυα και υποδομές. Η χρήση των εργαλείων αυτών θα πρέπει να είναι υποχρεωτική και όχι προαιρετική, όπως είναι μέχρι σήμερα.

Αναφορικά με τον έτερο πόλο που καθορίζει το νέο πρότυπο βιώσιμης χωρικής οργάνωσης, δηλ. τον εξωαστικό χώρο και την προστασία του, απουσιάζουν, τόσο στην εκδοχή του Σχεδίου του Απριλίου, όσο και του Αυγούστου, ξεκάθαρες αναφορές για την απαγόρευση της εκτός σχεδίου δόμησης. Την ίδια ώρα στη Σ.Μ.Π.Ε. γίνεται νύξη στην ανάγκη ύπαρξης σχετικής μέριμνας στο Σχέδιο Νόμου. Επίσης, θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη η ενσωμάτωση αναφορών για τον τρόπο μετάβασης από το σημερινό στο μελλοντικό πρότυπο.

Είναι πλέον καιρός (και οι πρόσφατες καταστροφικές πυρκαγιές στη Βορειοανατολική Αττική συνηγορούν σε αυτό) να ληφθούν οι αναγκαίες για το καλό του τόπου αποφάσεις. Γνωρίζοντας την πολύ μεγάλη σημασία της

έγγειας ιδιοκτησίας και της οικοδομικής δραστηριότητας για τα ελληνικά νοικοκυριά και την ελληνική οικονομία, καθώς επίσης, την περιορισμένη αποδοχή και αποτελεσματικότητα που δύνανται να έχουν κακοσχεδιασμένες πολιτικές για την απαγόρευση της εκτός σχεδίου δόμησης, προκύπτει η ανάγκη προσέγγισης του συγκεκριμένου θέματος με μεγάλη σοβαρότητα (π.χ. κατ' αναλογία με την Utwat Committee στην Αγγλία και της πρότασής της περί εξαγοράς του δικαιώματος δόμησης) και η διασφάλιση διακομματικής συναίνεσης για την προώθησή των όποιων προτάσεων. Ειδικά στην περίπτωση της Αττικής, όπου οι πιέσεις στον εξωαστικό χώρο είναι ιδιαίτερα έντονες θα πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη αναφορά στο θέμα και περαιτέρω εξειδίκευση και προσαρμογή στα τοπικά δεδομένα της Περιφέρειας.

Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να περιληφθεί αναφορά που να παρεμποδίζει τη δημιουργία τετελεσμένων σε περιοχές για τις οποίες εκπονείται ΠΜ και Πράξη Εφαρμογής. Στο διάστημα από την έγκριση του εκάστοτε ΓΠΣ, μέχρι και την ολοκλήρωση της Πράξης Εφαρμογής θα πρέπει να απαγορεύεται η δόμηση στην υπό πολεοδόμηση έκταση.

Σε σχέση με το δεύτερο, την απαραίτητη δομή για την υλοποίηση του Ρυθμιστικού, επανερχόμαστε σε ένα ζήτημα το οποίο συζητιέται εδώ και χρόνια, χωρίς να λαμβάνεται καμία ουσιαστική απόφαση: το ζήτημα της μητροπολιτικής διακυβέρνησης. Κατ' αρχήν θα πρέπει να θιγεί το ζήτημα της απουσίας ενός ικανού φορέα για την εφαρμογή του Ρυθμιστικού. Ο Οργανισμός Αθήνας, αποστελεχωμένος εδώ και πολλά χρόνια, αδυνατεί, κατά την άποψή μας, να ανταπεξέλθει ακόμη και σε ζητήματα που αφορούν στην εύρυθμη καθημερινή του λειτουργία,

πόσο μάλλον να σχεδιάσει και να εφαρμόσει μεγαλόπνοα σχέδια. Το χειρότερο ενδεχομένως αυτήν τη στιγμή δεν είναι η αδυναμία του να επιτελέσει το τελευταίο, αλλά η πολύτιμη γνώση που θα απολεσθεί με τη συνταξιοδότηση του έμπειρου στελεχιακού δυναμικού του. Επιπρόσθετα, ο Οργανισμός επιβίωσε διαφόρων μεταρρυθμίσεων, που όμως τον κατέστησαν τον «φτωχό» συγγενή άλλων φορέων (π.χ. της Περιφέρειας), χωρίς σύνδεση με το σχεδιασμό των αναπτυξιακών παρεμβάσεων και χωρίς κονδύλια για να ικανοποιήσει τις δικές του παρεμβάσεις. Η απουσία σύνδεσης του τελευταίου Άξονα του Π.Ε.Π. Αττικής 2007-13 με το Ρυθμιστικό καταδεικνύει του λόγου το αληθές.

Όσον αφορά στο τι δέον γενέσθαι, η άποψη του Συλλόγου είναι ότι θα πρέπει να υπάρξει μετάβαση σε ένα νέο μοντέλο διοικητικής οργάνωσης, στο πλαίσιο του οποίου δύνανται να λειτουργεί ο Οργανισμός. Επιγραμματικά αναφέρουμε μόνον ότι μεταξύ των εναλλακτικών προτάσεων για το νέο μοντέλο μητροπολιτικής (αυτο)διοίκησης, που έχουν κατά καιρούς κατατεθεί περιλαμβάνονται οι εξής:

Μητροπολιτική Περιφέρεια: πρόκειται για αποκεντρωμένη δομή της Κεντρικής Διοίκησης, που λειτουργεί συντονιστικά, με ενδεχόμενη συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης σε ένα Συμβούλιο.

Μητροπολιτικός Δήμος ή Νομαρχία: πρόκειται για αυτοδιοικητικό θεσμό με άμεση εκλογή οργάνων.

Μητροπολιτικός Σύνδεσμος: πρόκειται για τη δημιουργία μητροπολιτικού θεσμού με εκπροσώπηση των Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού.

Συντονισμός Δομών: αξιοποιεί τις υπάρχουσες δομές και δε συνεπάγεται κάποια αλλαγήⁱⁱ.

ⁱ Κάτι τέτοιο δεν θεωρείται πλέον ως δεδομένο, όπως άλλωστε προκύπτει από τη νομολογία.

ⁱⁱ Βλ. Καυκαλάς, 2002, σελ. 3,4.

Στο πλαίσιο των όσων αναφέρθηκαν, προκαλεί εντύπωση το γεγονός ότι απ' όλες τις σχετικές εναλλακτικές λύσεις το Σχέδιο Νόμου του Ρυθμιστικού φαίνεται να κινείται στη λογική της τελευταίας και πλέον αδύναμης και αναποτελεσματικής επιλογής.

Αξιολογώντας συνδυαστικά τα ανωτέρω, προκύπτει η ανάγκη περαιτέρω εξειδίκευσης του σχεδιασμού σε μικρότερες χωρικές κλίμακες. Όπως αναφέρθηκε, η εκτίμηση που υπάρχει είναι ότι τα Σ.Χ.Α.Ε. θα ήταν σκόπιμο να έχουν ήδη υλοποιηθεί, ενδεχομένως βάσει ενός αρχικού κειμένου στόχων για το οποίο θα επαρκούσε η έγκριση της Εκτελεστικής Επιτροπής του Οργανισμού, ώστε το Σχέδιο Νόμου να έχει να προσθέσει συγκεκριμένα πράγματα, χωρίς επικαλύψεις.

Η ενσωμάτωση παραπάνω επισημάνσεων πιστεύουμε ότι θα αλλάξει ριζικά το Ρυθμιστικό και θα το καταστήσει περισσότερο εφαρμόσιμο και λειτουργικό. Ωστόσο, θα ήταν σκόπιμο να θιγεί μια τρίτη διάσταση: το Ρυθμιστικό δίνει την εντύπωση ενός Νόμου «άπειρων δυνατοτήτων», όπου ο καθένας δύναται να επιλέξει *a la carte*, ανάλογα με τις επιθυμίες του. Έτσι, οι νέοι αυτοκινητόδρομοι συνυπάρχουν με την ενίσχυση των μέσων σταθερής τροχιάς και συγκεκριμένα τις νέες γραμμές του μετρό, χωρίς να φαίνεται η μεταξύ τους ιεράρχηση –αυτή επιβεβαιώθηκε στην πράξη. Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και η ασάφεια αναφορικά με την προώθηση ενός εκτατικού προτύπου χωρικής ανάπτυξης ή ενός προτύπου που είναι στραμμένο στην αξιοποίηση της ήδη πολεοδομημένης γης.

Το Ρυθμιστικό Σχέδιο του '85 συνιστά ένα πρωτοποριακό νομοθέτημα, που ωστόσο, χρήζει άμεσης επικαιροποίησης. Από την άλλη, οι φιλόδοξοι στόχοι που θέτει το Σχέδιο Νόμου του Ρυθμιστικού Σχεδίου Αττικής δεν συνάδουν με τους τρόπους επίτευξής τους και το υπόλοιπο περιεχόμενό του, γεγονός που καταδεικνύει ότι δεν υπάρχει α-

κόμη σχετική μελετητική ωρίμανση. Ως εκ τούτου, ο Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. κρίνει ότι θα ήταν χρήσιμη η περαιτέρω επεξεργασία του Σχεδίου Νόμου με ταχύς ρυθμούς και η ενσωμάτωση των κατευθύνσεων του κειμένου στο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αττικής.

Σοφία Καζάκη

Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης
Πρόεδρος του Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α.)

Αιμιλία Αλεξανδροπούλου

Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης
Γεν. Γραμματέας του Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α.)

Έλενα Νανούρη

Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης
Ταμίας του Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α.)

Γιώργος Μπάκης

Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης
Πρόεδρος Περιφερειακού Τμήματος Βόρειας Ελλάδας του Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α.)

Άννα Γιαννιού

Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης
Πρόεδρος Περιφερειακού Τμήματος Κεντρικής & Δυτικής Θεσσαλίας του Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α.)

Επικαιροποίηση γνωμοδότησης του Π.Τ.Β.Ε. του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. για τη μετεγκατάσταση της ΔΕΘ

Το Περιφερειακό Τμήμα Βόρειας Ελλάδας του Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης έκρινε σκόπιμο να επανέλθει στο θέμα της μετεγκατάστασης της Δ.Ε.Θ., λόγω των πρόσφατων εξελίξεων. Οι εξελίξεις αυτές έχουν να κάνουν αφενός με τη σύσταση γνωμοδοτικής επιτροπής, αποτελούμενης από εκπροσώπους φορέων της πόλης, με σκοπό την κατάρτιση και κατάθεση συγκεκριμένης πρότασης για τη θέση όπου θα πρέπει να μεταφερθεί η Δ.Ε.Θ., αφετέρου με την προκήρυξη των εθνικών εκλογών που ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα την επανεξέταση του θέματος. Υπενθυμίζεται ότι ο Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. υπήρξε ο πρώτος που ασχολήθηκε με το συγκεκριμένο ζήτημα (βλ. ΤΕΧΝΟΓΡΑΦΗΜΑ 364/01.12.08, Ενημερωτικό Δελτίο 2519/12.01.09) μετά την περσινή εξαγγελία του κ. Πρωθυπουργού, και ότι στην αρχική του γνωμοδότησή είχε θέσει σειρά ζητημάτων, τα οποία ομαδοποιούνταν στους εξής τρεις άξονες:

- (1) προσδιορισμός της νέας θέσης της Δ.Ε.Θ.,
- (2) καθορισμός της χρήσης της σημερινής της έκτασης,
- (3) προσδιορισμός των διαδικασιών που θα ακολουθούνταν για τις επιλογές επί των θεμάτων (1) και (2), γεγονός που καθιστούσε τον τρίτο άξονα ως τον πιο σημαντικό.

Παρακολουθώντας την εξέλιξη του θέματος, θέλουμε να πιστεύουμε ότι οι απόψεις εκείνες συνέβαλλαν τόσο στην κατάρτιση της πρότασης του Τ.Ε.Ε./Τ.Κ.Μ., όσο και της γνωμοδοτικής επιτροπής για τη νέα θέση εγκατάστασης της Δ.Ε.Θ. **Πιστεύουμε ότι η λύση της Δυτικής Θεσσαλονίκης και ιδίως της θέσης του Τ.Ε.Ι. είναι επιστημονι-**

κά η πλέον άρτια και ταυτόχρονα, κοινωνικά δίκαιη και ελπίζουμε ότι, τελικά, αυτή θα επιλεγεί, ανεξαρτήτως και του αποτελέσματος των εκλογών.

Όσον αφορά τον καθορισμό της χρήσης της σημερινής έκτασης και των εγκαταστάσεων της Δ.Ε.Θ., αλλά και των όμορων περιοχών, πάγια θέση του Περιφερειακού Τμήματος του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. είναι η δημιουργία μητροπολιτικού πάρκου στο κέντρο, ώστε η πόλη μας να μπορέσει να «ανασάνει», χωρίς εκχώρηση «ούτε ενός τετραγωνικού μέτρου» σε ιδιώτες, ιδρύματα και φορείς, με ταυτόχρονη λήψη γενναίων αποφάσεων από μέρους της Πολιτείας για τις όμορες εκτάσεις, πάντοτε σε συνεννόηση με τους σημερινούς ιδιοκτήτες και χρήστες. Τα προβλήματα στέγασης των συγκεκριμένων φορέων είναι γνωστά και έντονα. Εντούτοις η μετεγκατάσταση της Δ.Ε.Θ. θα πρέπει να αποτελέσει αφορμή για την αποσυμφόρηση της ευρύτερης περιοχής, στην κατεύθυνση της αποκέντρωσης των υφιστάμενων λειτουργιών και όχι της περαιτέρω επέκτασής τους ή της προσέλευσης νέων λειτουργιών (νέο Δημαρχιακό Μέγαρο, επέκταση ΠΑ.ΜΑΚ. στο 424 Γ.Σ.Ν.). Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να αποτραπεί η ανάπτυξη νέων εγκαταστάσεων ή η χρήση υφιστάμενων για οποιοδήποτε σκοπό, με μεμονωμένη εξαίρεση τη συνέχιση της λειτουργίας των ήδη υφιστάμενων υπερτοπικών πολιτιστικών και αθλητικών εγκαταστάσεων.

Παράλληλα, είναι πιθανόν να ξεκινήσει ένας νέος γύρος συζητήσεων γύρω από τα χαρακτηριστικά της μετεγκατάστασης της Δ.Ε.Θ., όπως ο ρόλος, το εύρος και η εμβέλεια της. Η γνωμοδοτική επιτροπή και οι φορείς της πόλης δεν φαίνεται να έθιξαν το ζήτημα περί ποιας Δ.Ε.Θ. τελικά γνωμοδότησαν: της σημερινής Δ.Ε.Θ.; της Δ.Ε.Θ. των χρυσών δεκαετιών; της Δ.Ε.Θ. αντίγραφου ιδιωτικών εκθεσιακών υποδομών της Αθήνας; της Δ.Ε.Θ. – EXPO; Η απάντηση σε αυτό το

στρατηγικό ερώτημα επηρεάζει και όλα τα υπόλοιπα βασικά χαρακτηριστικά της μετεγκατάστασης, όπως τις αναγκαίες υποδομές και εξυπηρετήσεις, τις αναγκαίες χρήσεις και ρυθμίσεις, τις απαραίτητες εκτάσεις και τελικά το κόστος και το χρονοδιάγραμμά της.

Είναι προφανές ότι όλα τα παραπάνω αποτελούν απόρροια της έλλειψης συνολικής θεώρησης αλληλένδετων ζητημάτων, της απουσίας οράματος και στρατηγικού σχεδιασμού για την πόλη και των ad hoc διαδικασιών που χαρακτηρίζουν τη λήψη αποφάσεων για τη Μητροπολιτική Περιοχή της Θεσσαλονίκης. Συνεπώς, αν και μας ικανοποιεί η απόφαση της επιτροπής, εντοπίζεται σημαντικό έλλειμμα στις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν και στο προηγούμενο που δημιουργείται για τις διαδικασίες που θα ακολουθούνται εφεξής για τις σημαντικές χωρικές και αναπτυξιακές επιλογές στη Μητροπολιτική Περιοχή της Θεσσαλονίκης, ενόψει μάλιστα των προγραμματιζόμενων και επιζητούμενων έργων για τον εορτασμό των 100 χρόνων από την απελευθέρωση της πόλης.

Στην αρχική του γνωμοδότηση ο Σύλλογος είχε επισημάνει το γεγονός ότι η πρακτική της υιοθέτησης ad hoc διαδικασιών, που δεν εντάσσονται σε κάποιον ευρύτερο σχεδιασμό, για παρεμβάσεις μητροπολιτικής εμβέλειας (MEGA-projects) απορρίπτεται από τον κόσμο των πολεοδόμων – χωροτακτών διεθνώς, για λόγους που επεξηγούνταν. Είχε μάλιστα παρουσιάσει συνοπτικό πλαίσιο προϋποθέσεων για τη διαδικασία σχεδιασμού, από τις οποίες καμία δε φαίνεται ότι τηρήθηκε.

Συγκεκριμένα:

α) Η Επιτροπή δε γνωμοδότησε για την περιοχή του κέντρου, όπου βρίσκεται σήμερα η Δ.Ε.Θ., παρά μόνο για τη μετεγκατάστασή της, αφήνοντας ένα ουσιαστικό κενό για την τύχη της. Καθώς η Επιτροπή είχε περιορισμένο αντικείμενο δε διατύ-

πωσε και άποψη για τα υπόλοιπα καίρια και άμεσα συνδεδεμένα με το μητροπολιτικό πάρκο ζητήματα (μεταφορά του Γ' Σώματος Στρατού, αποσυμφόρηση Α.Π.Θ. και ΠΑ.ΜΑΚ., κ.ο.κ.).

β) Το ζήτημα της μετεγκατάστασης αντιμετωπίστηκε ως μεμονωμένο έργο και παρά τη συμμετοχή του Οργανισμού Ρυθμιστικού στην Επιτροπή, δεν εντάσσεται σε κάποιον ευρύτερο σχεδιασμό, τη στιγμή μάλιστα που εκπονείται το νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Θεσσαλονίκης. Το γεγονός αυτό δημιουργεί –και θα εξακολουθήσει να δημιουργεί, αν δεν αντιμετωπιστεί από όποιον καταλάβει τον κυβερνητικό θώκο– προβληματισμό και αγωνία για την ταχύτητα και την επιτυχία της ολοκλήρωσης των εργασιών μετεγκατάστασης της Δ.Ε.Θ., καθώς και για το μέλλον του συγκεκριμένου χώρου, καθώς η αποσπασματικότητα της προσέγγισης παρέχει τη δυνατότητα αμφισβήτησης της διαδικασίας και του αποτελέσματός της, από όσους τυχόν αντιμάχονται αυτήν την εξέλιξη.

γ) Η διαδικασία που ακολουθήθηκε καταδεικνύει το αντιαναπτυξιακό και αντιπαραγωγικό τέλμα στο οποίο έχει περιέλθει η πόλη μας, καθώς για να υλοποιηθεί μια μεγάλη επένδυση επιζητείται ή/και απαιτείται μεσολάβηση του ίδιου του Πρωθυπουργού και εμπλοκή Υπουργείων. Συνεπώς, δεν είναι κατανοητό πώς, με το σημερινό πλαίσιο, θα καταστεί δυνατό να προσελκύσει η πόλη μας τις μεγάλες ιδιωτικές επενδύσεις, που έχει ανάγκη σε περίοδο κρίσης, πόσο μάλλον να διασφαλίσει τους απαραίτητους όρους για τη μεγιστοποίηση του κοινωνικού οφέλους από αυτές. Αν δηλαδή, για να γίνει ένα μεγάλο έργο στην πόλη πρέπει να πειστεί να παρέμβει ο Πρωθυπουργός της χώρας, τότε σίγουρα ο κάθε λογικός επενδυτής θα το σκεφτεί ξανά.

Καταλήγουμε λοιπόν, ότι υπάρχει ανάγκη δημιουργίας ενός αποτελεσματικότερου πλαισίου για την προσέλκυση επενδύσεων στην περιοχή μας, το οποίο θα χαρακτηρίζεται από αποτελεσματικές δομές και διαδικασίες. Βάσει των όσων ήδη αναφέρθηκαν, είναι προφανής η ανάγκη σύστασης ενός ισχυρού φορέα μητροπολιτικού επιπέδου, με ισχυρούς δεσμούς με τους τοπικούς παραγωγικούς και κοινωνικούς φορείς και ουσιαστικές αρμοδιότητες και πόρους, ο οποίος θα επιχειρήσει να αναδείξει και να αντιμετωπίσει τα ζητήματα της πόλης με τρόπο ολοκληρωμένο, σύμφωνα με τις αρχές και τις επιταγές του στρατηγικού σχεδιασμού.

Χρυσός Μακράκης – Καραχάλιος,

Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης

Αντιπρόεδρος Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α.)

Νίκος Κουτσομάρκος

Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης

Γραμματέας Περιφερειακού Τμήματος Βόρειας Ελλάδας του Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α.)

Γιάννης Τζιάγκαλος

Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Ποιο το μέλλον της Χωροταξίας και της Πολεοδομίας στην περίπτωση διάσπασης του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.;

Συναδέλφισσες και συνάδελφοι Μηχανικοί Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης,

Αγαπητές αναγνώστριες και αναγνώστες,

Με αφορμή το άρθρο «Ποιο το μέλλον της Χωροταξίας στην Ελλάδα; Κατάθεση ενός προβληματισμού» της συναδέλφισσας και μέλους του Δ.Σ. του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α., κας Έλενας Νανούρη, που δημοσιεύτηκε στο «**Π**» (τεύχος Απριλίου), ο Σύλλογος έκρινε χρήσιμο να εμβαθύνει περαιτέρω στο συγκεκριμένο θέμα και ειδικότερα στη θέση της **Χωροταξίας**, αλλά και της **Πολεοδομίας** στην περίπτωση διάσπασης του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. Στο πλαίσιο αυτό, απευθύνθηκε σε ανθρώπους που θεωρούνται διαμορφωτές των απόψεων της κοινής γνώμης και των πολιτικών που εφαρμόζονται, καθώς και σε ανθρώπους με εμπειρία στο πρακτικό σκέλος του χωρικού σχεδιασμού, ζητώντας τους να προσεγγίσουν το ζήτημα με συνοπτικό τρόπο.

Στις συζητήσεις με τους συμμετέχοντες κρίθηκε σκόπιμο να μη συγκεκριμενοποιηθεί περαιτέρω το ερώτημα, ώστε να μπορέσει ο καθένας να ξεδιπλώσει τη σκέψη του ανάλογα με τους προβληματισμούς του και την ιδιαίτερη οπτική του και ρόλο. Έτσι, οι απόψεις που παρατίθενται αφορούν από την εν δυνάμει διάρθρωση ενός νέου Υπουργείου, μέχρι την επισήμανση της διαρκούς υποβάθμισης του σκέλους του χωρικού σχεδιασμού στις σχετικές μελέτες που προκηρύσσονται, αλλά και στη διατύπωση επιφυλάξεων για το τι ενδεχομένως προοιωνίζει η εξέλιξη αυτή για το μέλλον της Χωροταξίας και της Πολεοδομίας. Σε κάθε περίπτωση, το

ενδιαφέρον και η ανταπόκριση που υπήρξε από μέρους των συντακτών στο αίτημά μας, παρά την απρόσμενη προκήρυξη των εκλογών και την αναστάτωση που αυτή συνεπάγεται, θεωρούμε ότι αποτελεί εχέγγυο για το μέλλον της Χωροταξίας και της Πολεοδομίας στη χώρα μας.

Στο αφιέρωμα αυτό φιλοξενούμε (αλφαβητικά) τον Πρόεδρο του Τ.Ε.Ε. κο Γιάννη Αλαβάνο, τον υποψήφιο βουλευτή του ΠΑ.ΣΟ.Κ. στην Α΄ Αθήνας και Πολιτικό Εκπρόσωπο Περιβάλλοντος & Χωροταξίας του κόμματος κο Σπύρο Κουβέλη, τον υποψήφιο βουλευτή του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Αργολίδος και Τομεάρχη του κόμματος στο Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. κο Γιάννη Μανιάτη, τον Γενικό Γραμματέα του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. κο Ευάγγελο Μπαλτά, τον Καθηγητή του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας κο Δημήτρη Οικονόμου και τη συνάδελφο Μηχανικό Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης και μελετήτρια κα Νατάσα Τασσοπούλου.

Τους ευχαριστούμε θερμά και ελπίζουμε ότι η προσπάθεια αυτή θα πυροδοτήσει τη σχετική διαβούλευση και θα βρει μιμητές και άλλους φορείς.

Κλείνοντας οφείλω να ευχαριστήσω την Πρόεδρο του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. κα Σοφία Καζάκη και την Ταμία κα Έλενα Νανούρη για τη συμβολή τους στην επικοινωνία με τους συντάκτες των άρθρων.

Χρυσός Μακράκης – Καραχάλιος

Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης

Αντιπρόεδρος Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α)

Ποιο το μέλλον της Χωροταξίας και της Πολεοδομίας στην περίπτωση διάσπασης του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.;

Γιάννης Αλαβάνος*

Υπάρχει μια διεθνής πραγματικότητα και δύο τραυματικές – ελληνικές – εμπειρίες.

Ένας ποιοτικός δείκτης για το επίπεδο ανάπτυξης μιας χώρας είναι το κανονιστικό πλαίσιο αντιμετώπισης των θεμάτων του χώρου, ο χρονικός ορίζοντας, το βάθος και η ουσία του αναπτυξιακού της προγράμματος. Και τα δύο αποτυπώνονται στον χωρικό σχεδιασμό της. Στο συνέδριο για την αυθαίρετη δόμηση που έγινε από το Τ.Ε.Ε. πριν δύο χρόνια, υπό την αιγίδα του Ο.Η.Ε., αυτή η θέση τεκμηριώθηκε ποσοτικά, όπου κατατέθηκαν δείκτες για όλες τις περιοχές του κόσμου.

Στην Ελλάδα το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. ρίχνει το βάρος του και δίνει προτεραιότητα στα Δημόσια Έργα. Είμαστε από τις λίγες χώρες της Ε.Ε. που διαθέτουν Υπουργείο Δημοσίων Έργων. Αυτό εξηγείται γιατί υπάρχουν σημαντικές ανάγκες σε μικρά, μεσαία και μεγάλα έργα, κυρίως στην Περιφέρεια. Έχουμε όμως υποβαθμίσει τα «εργαλεία» που θα υποδείξουν την ανταπόκρισή τους σε πραγματικές ανάγκες, θα τα ιεραρχήσουν, θα αναδείξουν το εφικτό της υλοποίησής τους, τις συνέπειες που θα παράγουν. Έχουμε υποβαθμίσει τις μελέτες και τον χωροταξικό – πολεοδομικό σχεδιασμό. Ο τελευταίος είναι, αν όχι το αποπαίδι, σίγουρα το παραπαίδι του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. Αποδεικνύεται από τις μεγάλες ελλείψεις που έχει σήμερα σε όλα του τα επίπεδα. Αποδεικνύεται από τις ελλείψεις του στελεχικού δυναμικού, σε όλα τα επίπεδα της Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης που σχετίζονται με αυτόν.

Στην Ελλάδα υπήρξε Υπουργείο Χωροταξίας και Περιβάλλοντος, το Υ.Χ.Ο.Π. Σε επί-

πεδο νομοθεσίας για τα δικά μας δεδομένα το έργο του υπήρξε καινοτόμο, τολμηρό και σημαντικό. Δεν απέδωσε. Αυτό το έργο δεν στηρίχθηκε από τη συνολικότερη κυβερνητική πολιτική, δεν χρηματοδοτήθηκε, υπονομεύθηκε από τη συνεπή, στο χρόνο, πολιτική, οι παρεμβάσεις στο χώρο να γίνονται με συγκεκριμένες σκοπιμότητες, τοπικιστικές, ψηφοθηρικές, εξυπηρέτησης συμφερόντων. Οι Υπουργοί, σημαντικές πολιτικές προσωπικότητες, τιμωρήθηκαν για τις επιλογές τους.

Κατά συνέπεια χρειάζεται ένα Υπουργείο που να έχει σε προτεραιότητα τα ζητήματα της Χωροταξίας (και Πολεοδομίας). Η αναφορά της στο όνομα του έχει σαφή σημειολογική σημασία, πρέπει να υπάρχει. Αλλά και τα δύο αυτά δεν αποτελούν μια ικανή συνθήκη. Ακόμη λιγότερο αποτελούν μια αναγκαία συνθήκη. Για να γίνει το τελευταίο, πέραν όλων των άλλων, χρειάζεται η ετοιμότητα, η πίεση, η πειθώ και ο αγώνας, συνεχής και καθημερινός, των ειδικών επιστημόνων και των φορέων που τους εκφράζουν.

*Ο κος Γιάννης Αλαβάνος είναι Πρόεδρος του Τ.Ε.Ε.

Ο σχεδιασμός του χώρου και η ισοσκελής αειφορία

Σπύρος Κουβέλης*

Η αειφόρος ανάπτυξη είναι ένα ισοσκελές τρίγωνο. Αποτελείται από τρεις ισομήκεις πλευρές: το περιβάλλον, την οικονομία και την κοινωνία. Όποιος προσπαθήσει να αλλάξει το μήκος των πλευρών διαταράσσει την ισορροπία των οικοσυστημάτων και δημιουργεί μη βιώσιμες κοινωνίες.

Στην Ελλάδα, δυστυχώς για πολλά χρόνια, και εντονότερα τα τελευταία που η διακυβέρνηση της χώρας ασκήθηκε από τη Ν.Δ., η κυρίαρχη πολιτική αντίληψη μετέτρεψε το

τρίγωνο της αειφόρου ανάπτυξης σε σκαληνό. Πρόταξαν την ανάπτυξη και υποβάθμισαν το περιβάλλον, δεν κατάλαβαν όμως ότι, στην ουσία, δεν στήριξαν ούτε την ανάπτυξη.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα, θεμελιώδης εξωτερικότητα της παράδοξης πολιτικής συγκατοίκησης του περιβάλλοντος με τα δημόσια έργα, είναι η χωροταξία και η πολεοδομία.

Στην Ελλάδα έχουμε μάθει να αναφερόμαστε σε αυτά τα δύο κομβικά ζητήματα με την έννοια του σχεδιασμού. Πρόκειται, όμως, για κάτι παραπάνω, ουσιαστικά για εθνική πολιτική, για ζητήματα εθνικής σημασίας. Αξίζει να αναφερθεί η κομβική σημασία που αποδίδει η Ε.Ε. στη χωροταξική πολιτική, ήδη από το 1999 και το Σ.Α.Κ.Χ. (Σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου). Αναγορεύει το χωροταξικό και τον πολεοδομικό σχεδιασμό σε σημαντικό λίθο της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.

Σε μια χώρα, όπως η Ελλάδα, η έλλειψη εφαρμοσμένης κεντρικής χωροταξικής πολιτικής, προκαλεί υποβάθμιση σημαντικών φυσικών και πολιτιστικών πόρων, άνιση πρόσβαση στα δίκτυα μεταφορών και επικοινωνιών, εγκατάλειψη και απομόνωση της υπαίθρου, συσσώρευση κοινωνικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων, αλλά και υπονομεύει την ανταγωνιστικότητα της χώρας, καθώς δεν υπάρχει καμία εγγύηση ασφάλειας για τις επενδύσεις.

Είναι προφανές ότι χρειαζόμαστε μια νέα αντίληψη, μια νέα κουλτούρα διακυβέρνησης για το περιβάλλον, που πολιτικά μετουσιώνεται στο πάγιο αίτημα για τη δημιουργία ανεξάρτητου Υπουργείου Περιβάλλοντος. Το πρώτο πράγμα που θα κληθεί να αντιμετωπίσει το Υπουργείο Περιβάλλοντος, όπως το ΠΑ.ΣΟ.Κ. προτείνει, είναι η άμεση σχεδίαση και υλοποίηση της εθνικής χωροταξικής πολιτικής.

Η κυρίαρχη αντίληψη της νέας αυτής πολιτικής θα είναι η ολοκληρωμένη και ισόρροπη κατανομή των ανθρωπίνων πόρων με στόχο την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή, την προστασία του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Οι άμεσες προτεραιότητες στο ζήτημα της χωροταξίας και της πολεοδομίας του νέου αυτόνομου Υπουργείου Περιβάλλοντος θα είναι ένα επικαιροποιημένο, βιώσιμο, ολοκληρωμένο και άμεσα εφαρμόσιμο Εθνικό Πλαίσιο Χωροταξικού και Πολεοδομικού σχεδιασμού και λειτουργικά και βιώσιμα Ειδικά Χωροταξικά.

Δυστυχώς, στην Ελλάδα είμαστε αναγκασμένοι να δώσουμε τη μάχη για το αυτονόητο και για τη λογική παραδοχή, τη διάταξη του χώρου και τη δόμηση των πόλεων. Το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνει το Υπουργείο Περιβάλλοντος είναι η άμεση ολοκλήρωση του Δασολογίου και των Δασικών Χαρτών.

Το μεγάλο στοίχημα της βιωσιμότητας, στη λογική της ισοσκελούς τριγωνικότητας, περνά από εκεί. Δεν υπάρχει χρόνος για κωλυσιεργίες σε αυτά τα ζητήματα.

*Ο κος Σπύρος Κουβέλης είναι υποψήφιος βουλευτής του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Α΄ Αθήνας - Πολιτικός Εκπρόσωπος Περιβάλλοντος & Χωροταξίας.

Ποιο το μέλλον της Χωροταξίας και της Πολεοδομίας στην περίπτωση διάσπασης του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.;

Γιάννης Μανιάτης*

Το σημαντικό ερώτημα που θέτετε ως Σύλλογος μπορεί να προσεγγιστεί με διάφορους τρόπους, που ωστόσο, συγκλίνουν ως προς τα τελικά τους συμπεράσματα και διαπιστώ-

σεις. Υπάρχουν τουλάχιστον δύο λόγοι που καθιστούν αναγκαία τη δημιουργία ενός νέου Υπουργείου και που ταυτόχρονα καταδεικνύουν την ανάγκη ισότιμης αντιμετώπισης της Χωροταξίας, της Πολεοδομίας και του Περιβάλλοντος.

Σε πρώτο επίπεδο, αποτελεί κοινή διαπίστωση ότι οι πιέσεις που ασκούνται στο περιβάλλον αυξάνονται και τα χρονικά περιθώρια για την αναπροσαρμογή του αναπτυξιακού μας μοντέλου περιορίζονται επικίνδυνα. Η σύσταση ενός αυτοτελούς Υπουργείου για το Περιβάλλον αναμφισβήτητα θα συμβάλει όχι μόνον στην προστασία του, αλλά και στην ανάδειξή του ως κινητήριας δύναμης του νέου αναπτυξιακού προτύπου που θα πρέπει να ακολουθήσει η χώρα και που το ΠΑ.ΣΟ.Κ. προωθεί μέσω της πράσινης ανάπτυξης.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ιδιαίτερα επισημαίνω τον ολοένα αυξανόμενο ρόλο του χωρικού σχεδιασμού στα ευρωπαϊκά πράγματα και τη συνεχιζόμενη προσπάθεια ανάδειξης της εδαφικής συνοχής ως έννοιας συμπληρωματικής προς τις ασκούμενες πολιτικές για την οικονομική και κοινωνική συνοχή. Ανεξάρτητα από το αν η συγκεκριμένη τάση έχει αμιγώς επιστημονικά κίνητρα ή απορρέει και από την προσπάθεια αντίδρασης του ευρύτερου προοδευτικού χώρου σε νεοφιλελεύθερες στρατηγικές που επιδιώκουν το τέλος των διαρθρωτικών πολιτικών, γεγονός παραμένει ότι σε επίπεδο Ε.Ε. ο ρόλος του χωρικού σχεδιασμού αναβαθμίζεται. Η εξέλιξη αυτή, που μας είναι ήδη γνωστή και που ενδέχεται να μεταβάλλει ριζικά το τοπίο των ευρωπαϊκών προγραμμάτων στη μετα – Ε.Σ.Π.Α. εποχή, θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη, οδηγώντας σε ενίσχυση του ρόλου της Χωροταξίας και της Πολεοδομίας ανεξαρτήτως του Υπουργείου που δυνητικά θα υπάγονταν.

Η προσωπική μου άποψη είναι ότι θα πρέπει να υπάρξει ένα νέο Υπουργείο με αρμο-

διότητες τόσο για το Περιβάλλον και τη Βιοποικιλότητα όσο και για τη Χωροταξία και την Πολεοδομία. Θεωρώ ότι η δημιουργία ενός Υπουργείου που θα αφορά μόνο στο Περιβάλλον, με παράλληλη «εγκατάλειψη» της Χωροταξίας και της Πολεοδομίας στα Δημόσια Έργα οδηγεί σε ουσιαστική απομείωση τόσο των περιβαλλοντικών, όσο και των χωρικών πολιτικών. Επιπρόσθετα, κρίνεται σκόπιμο να υπαχθούν στις συγκεκριμένες Διευθύνσεις αρμοδιότητες που σήμερα αφορούν σε άλλα Υπουργεία, προκειμένου να πάψει ο κατακερματισμός των αρμοδιοτήτων και να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα, τόσο στην καθημερινή λειτουργία του Υπουργείου, όσο και στη χάραξη πολιτικών. Ενδεικτικά μόνο, θα ήθελα να αναφερθώ σε περιπτώσεις όπως σημαντικά τμήματα της ενεργειακής πολιτικής που σήμερα ασκούνται από το ΥΠ.ΑΝ., τα θέματα γεωργίας, διαχείρισης υδατικού δυναμικού για αγροτική χρήση και η διαχείριση των δασών που σήμερα ασκούνται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και που θα μπορούσαν να ενσωματωθούν στο νέο Υπουργείο.

Κλείνοντας θα ήθελα να επισημάνω την ανάγκη νέων προτάσεων για το πώς θα πρέπει να διαμορφωθούν τα πράγματα στη χώρα μας σε σχέση με τον χωροταξικό και τον πολεοδομικό σχεδιασμό και την ελπίδα ότι ένας σύλλογος νέων ανθρώπων, όπως ο δικός σας, θα μπορέσει να υποστηρίξει νέες ιδέες και να συμβάλλει στην προσπάθεια που ξεκινάει.

*Ο κος Γιάννης Μανιάτης είναι υποψήφιος βουλευτής του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Αργολίδος – Εισηγητής Κοινοβουλευτικού Τομέα Εργασίας ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Ποιο το μέλλον της Χωροταξίας στην Ελλάδα;

Η απάντηση είναι προδιαγεγραμμένη

Ευάγγελος Μπαλτάς*

Η απουσία χωροταξικού σχεδιασμού στην Ελλάδα ήταν, ένα τεράστιο σημάδι έλλειμμα πολλών δεκαετιών, με αρνητικές επιπτώσεις στην ορθολογική ανάπτυξη και οργάνωση της χώρας καθώς και στο περιβάλλον. Για το λόγο αυτό ο Υπουργός ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. έθεσε από την πρώτη στιγμή ως πρωταρχικό του στόχο το να αποκτήσει επίτελους η χώρα ολοκληρωμένο χωροταξικό σχεδιασμό σε εθνικό επίπεδο.

Ο στόχος έχει επιτευχθεί.

Το Εθνικό Χωροταξικό Σχέδιο μαζί με τα Ειδικά Πλαίσια για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, τον Τουρισμό και τη Βιομηχανία που θεσμοθετήθηκαν, συνιστούν μία από τις σημαντικότερες διαρθρωτικές αλλαγές που έγιναν στη χώρα τις τελευταίες δεκαετίες.

Ήταν ένα δύσκολο εγχείρημα που χρειάστηκε σκληρή και συστηματική δουλειά. **Στόχος της μεγάλης αυτής μεταρρύθμισης είναι η ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και αιφορική οργάνωση του εθνικού χώρου, που προωθεί ισόρροπα την ανταγωνιστικότητα, την κοινωνική και οικονομική συνοχή και την προστασία του περιβάλλοντος (φυσικού και πολιτιστικού), διάσταση η οποία διατρέχει το σύνολο των κειμένων των τεσσάρων θεσμοθετημένων πλαισίων.** Μια προσπάθεια που αναμένεται να συμβάλλει καθοριστικά στην αξιοποίηση των ευκαιριών και των δυνατοτήτων αλλά και στην αντιμετώπιση των αδυναμιών και των κινδύνων που προκαλούνται κατά την αναπτυξιακή διαδικασία στο περιβάλλον και την ίδια την ανάπτυξη.

Ο σχεδιασμός αυτός, προωθήθηκε σε συνεργασία με τα αρμόδια Υπουργεία και Οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, έτυχε εκτενέστατης διαβούλευσης από την οποία προέκυψαν ουσιαστικές προτάσεις που ενσωματώθηκαν στα τελικά κείμενα των πλαισίων και εναρμονίστηκε με τον προγραμματισμό για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας. **Φιλοδοξεί δε, να αποτελέσει τη βάση αναφοράς για το συντονισμό των επί μέρους πολιτικών, προγραμμάτων και επενδυτικών σχεδίων που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη συνοχή, την ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος του εθνικού χώρου καθώς και για την παροχή κατευθύνσεων στα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού (χωροταξικού, πολεοδομικού, περιβαλλοντικού).**

Η προσπάθεια, όμως, του ΥΠΕΧΩΔΕ στους τομείς του χωρικού σχεδιασμού δεν σταματά εδώ.

- Δημοσιοποιήθηκε το σχέδιο του Ειδικού Πλαισίου για τον Παράκτιο Χώρο και τα νησιά.
- Έχει ήδη ολοκληρωθεί το σχέδιο του Ειδικού Πλαισίου για τον Ορεινό Χώρο.
- Ολοκληρώνεται η μελέτη για την κατάρτιση του Ειδικού Πλαισίου Υδατοκαλλιεργειών.
- Βρίσκονται σε διαδικασία ολοκλήρωσης οι μελέτες των Ρυθμιστικών Σχεδίων που αφορούν στα αστικά συγκροτήματα Πάτρας, Ιωαννίνων, Βόλου, Λάρισας που ανατέθηκαν επί των ημερών μας.
- Σε διαδικασία διαβούλευσης βρίσκεται το νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας.
- Έχει προγραμματιστεί η επικαιροποίηση του σχεδιασμού σε περιφερειακό επίπεδο και η εναρμόνιση του με τον προωθούμενο σχεδιασμό σε εθνικό επίπεδο αμέσως μετά την ολοκλήρωσή του

- Εξασφαλίστηκε ένα μεγάλο ποσό για την ολοκλήρωση ενός σημαντικού αριθμού πολεοδομικών μελετών.
- Έχουν θεσμοθετηθεί πολλοί χαρακτηρισμοί και ρυθμίσεις περιβαλλοντικού χαρακτήρα και έπεται και συνέχεια

Η απάντηση λοιπόν στην ερώτηση «Γιοιο το μέλλον της Χωροταξίας στην Ελλάδα;», είναι ήδη προδιαγεγραμμένη.

Το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. έχει πραγματοποιήσει μεγάλο έργο στους τομείς του χωρικού σχεδιασμού και θα εξακολουθήσει να το κάνει. Έχει αποδείξει με πράξεις και όχι με λόγια αυτή του την επιθυμία. Τα τελευταία 6 περίπου χρόνια έχουν θεσμοθετηθεί και δρομολογηθεί, με αποφάσεις και εξασφαλισμένα κονδύλια, ένας μεγάλος όγκος χωροταξικών εφαρμογών, πολλαπλάσιος από τις προηγούμενες δεκαετίες.

Η σημασία της Χωροταξίας για την ορθολογική ανάπτυξη και οργάνωση της χώρας, για την προστασία του περιβάλλοντος, την εξασφάλιση της βιωσιμότητας των πόρων καθώς και για την επίτευξη της χωρικής συνοχής, είναι αναγνωρισμένη.

Στο πλαίσιο αυτό, πραγματοποιούνται συντονισμένες ενέργειες, οι οποίες λαμβάνοντας υπόψη τα διεθνή δεδομένα, τα παραδείγματα καλών πρακτικών και την ελληνική πραγματικότητα, θα προσδιορίσουν το διοικητικό μοντέλο που θα μπορέσει να αποδώσει στη Χωροταξία ξεκάθαρα πλέον τον επιτελικό της ρόλο.

*Ο κος Ευάγγελος Μπαλτάς είναι Γεν. Γραμματέας Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

Ποιο το μέλλον της Χωροταξίας και της Πολεοδομίας στην περίπτωση διάσπασης του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.;

Δημήτρης Οικονόμου*

Το αίτημα της διάσπασης του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. με την αυτονόμηση του «ΠΕ.ΧΩ.», δηλ. των υπηρεσιών που έχουν πολεοδομικά, χωροταξικά και περιβαλλοντικά αντικείμενα, προβάλλεται κατά τα τελευταία χρόνια με αυξανόμενη έμφαση, ως αναγκαία συνθήκη για την βελτίωση της αντιμετώπισης των σχετικών θεμάτων. Για μια αξιολόγηση της ρεαλιστικότητας αυτής της ελπίδας, πρέπει να ληφθούν υπόψη τα εξής:

1. Η οργάνωση του χώρου και το περιβάλλον στην Ελλάδα χαρακτηρίζονται από οξύτατα προβλήματα—με την αφετηρία τους στις πρώτες μεταπολεμικές δεκαετίες και με συνεχείς τάσεις περαιτέρω επιδείνωσης, χωρίς ορατές προοπτικές ανάκαμψης.
2. Τα προβλήματα αυτά έχουν κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές αιτίες. Αποτελούν οργανικά στοιχεία ενός μοντέλου ανάπτυξης που βασίστηκε στη γενικευμένη μη πληρωμή του περιβαλλοντικού κόστους, στη «φθηνή» —για το κράτος και τους ιδιώτες— πολεοδόμηση, και στη συνεχή υποστήριξη της μικρής έγχειας ιδιοκτησίας ως μηχανισμού κοινωνικής διάχυσης των ωφελειών από την (υπαρκτή) ανάπτυξη. Συνδέονται, επίσης, με την πελατειακή δόμηση καθώς και με τις χρόνιες αδυναμίες του πολιτικο-διοικητικού συστήματος. Με άλλα λόγια, η χωρική κρίση υπήρξε η άλλη όψη, μιας συγκεκριμένης μορφής οικονομικής μεγέθυνσης και κοινωνικής συγκρότησης.
3. Οι χωρικές πολιτικές (πολεοδομική, χωροταξική, περιβαλλοντική, περιφερειακή) χαρακτηρίστηκαν διαχρονικά από «τυπική» αναποτελεσματικότητα —τυπική αν κριθούν με «εσωτερικά» κριτήρια, δηλ. με κριτήρια

χωρικού χαρακτήρα. Οι αιτίες ωστόσο δεν ήταν, κυρίως, τεχνικές, έστω και αν οι αδυναμίες της διοίκησης έπαιξαν το ρόλο τους, αλλά ανάγονται στο ότι οι πολιτικές αυτές λειτούργησαν όχι αυτοτελώς αλλά υποταγμένες σε άλλες, εξω-χωρικές προτεραιότητες, δηλ. στη στήριξη του προαναφερόμενου μοντέλου ανάπτυξης.

Αν ληφθούν υπόψη τα παραπάνω, γίνεται σαφές ότι οι αδυναμίες των χωρικών πολιτικών δεν καθορίστηκαν από οργανωτικούς παράγοντες, όπως ο καταμερισμός αρμοδιοτήτων μεταξύ υπουργείων, αλλά είχαν βαθύτερες αιτίες που ανάγονται σε δομικές, μακροχρόνιες και ενμέρει διακομματικές, πολιτικές επιλογές. Για να γίνω σαφέστερος, οι αδυναμίες του «ΠΕ.Χ.Ω» δεν οφείλονται απλώς στο ότι επικρατούσε το «Δ.Ε.», αλλά στο ότι, γενικότερα, οι χωρικοί στόχοι είχαν χαμηλή πολιτική και κοινωνική προτεραιότητα. Αυτό άλλωστε είναι σαφές και σε άλλα υπουργεία που είχαν χωρικές αρμοδιότητες, όπως πχ. το Υπουργείο Γεωργίας (βλ. το χειρισμό των δασικών θεμάτων ή της γεωργικής γης) ή το Υπουργείο Ανάπτυξης (βλ. την αντιμετώπιση των υδατικών πόρων ή της ενέργειας). Προϋπόθεση για μια άλλη προσέγγιση στο χώρο, το περιβάλλον και τις αντίστοιχες πολιτικές είναι, συνεπώς, μια πολύ βαθύτερη αλλαγή πολιτικών και κοινωνικών προτεραιοτήτων, και επίσης η υιοθέτηση ενός μοντέλου ανάπτυξης που δεν θα βασίζεται στην μη-οργάνωση του χώρου και στην καταστροφή του περιβάλλοντος. Τέτοιες αλλαγές παραμένουν, προς το παρόν, ζητούμενες. Χωρίς αυτές, οποιαδήποτε ανακατανομή υπουργικών αρμοδιοτήτων ελάχιστη επίδραση θα έχει στη χωρική πραγματικότητα.

Αν υποθέσουμε πάντως, χάριν της συζήτησης, ότι θα επιχειρηθεί ένας ριζικός μετασχηματισμός του μοντέλου ανάπτυξης προς την προαναφερόμενη κατεύθυνση, είναι σαφές ότι η μεταρρύθμιση των χωρικών πολιτι-

κών θα καταστεί και εφικτή και αναγκαία. Θα βοηθούσε, σε ένα τέτοιο πλαίσιο, η αυτονομηση του «ΠΕ.ΧΩ.»; Η απάντηση δεν είναι απλή. Αν μη τι άλλο, η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι αυτοτελή υπουργεία για το χώρο και το περιβάλλον υπήρξαν σε χώρες με θετικές σχετικές επιδόσεις αλλά και με αδιάφορες – και το αντίστροφο. Δεν υπάρχει συνεπώς μια γραμμική σχέση μεταξύ «αυτοτέλειας» και αποτελεσματικότητας. Μια πιο προσεκτική ματιά δείχνει ότι καθοριστικό ρόλο έπαιξε, κυρίως η *πολιτική ισχύς* των αυτοτελών τέτοιων υπουργείων (ή άλλου είδους διοικητικών μορφωμάτων, όπως π.χ. η DATAR στη Γαλλία). Η ισχύς αυτή συνδέεται με τις αρμοδιότητες, με τη δυνατότητα διαχείρισης σημαντικών πόρων, και με την εμβέλεια των επικεφαλής πολιτικών προσώπων. Κατά την άποψή μου παρόμοιοι παράγοντες θα καθορίσουν το αν μια ενδεχόμενη δημιουργία ενός «Υ.ΧΩ.ΠΕ.»ⁱⁱⁱ στην Ελλάδα θα έχει ουσιαστικές και θετικές συνέπειες. Ένα ισχυρό τέτοιο υπουργείο –υπό την προϋπόθεση και των γενικότερων αλλαγών πολιτικής που προανέφερα– είναι πιθανό ότι θα παίξει θετικό ρόλο. Ένα αδύναμο τέτοιο υπουργείο –χωρίς πόρους, χωρίς ισχυρές κανονιστικές αρμοδιότητες, χωρίς επικεφαλής με πολιτικό βάρος– θα έχει από μηδαμινή ως αρνητική επίδραση.

*Ο κος Δημήτρης Οικονόμου είναι Καθηγητής του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Το μέλλον του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού - Προβληματισμός με αφορμή την επικείμενη συζήτηση για διάσπαση του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

Νατάσα Τασοπούλου*

Χαρακτηριστικό γνώρισμα της προσέγγισης του σχεδιασμού την τελευταία εικοσαετία αποτελεί η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στην προβληματική και προσέγγιση του χωρικού σχεδιασμού και η επιδίωξη συσχέτισης των αναπτυξιακών επιλογών και της ποιότητας ζωής. Διαφαίνεται ουσιαστικά η ανάγκη ταυτόχρονης επίτευξης δύο στόχων, αφενός της ανάπτυξης (οικονομικής-κοινωνικής, αν και η «κοινωνική» διάσταση φαίνεται να έχει μικρότερη βαρύτητα) και αφετέρου της προστασίας του περιβάλλοντος.

Διαχρονικά έχουν διαπιστωθεί σημαντικές αδυναμίες στο σύστημα διαχείρισης του χωρικού σχεδιασμού στη χώρα μας, που εκ των πραγμάτων οδηγούν και σε αδυναμία υλοποίησης της χωροταξικής πολιτικής. Η συζήτηση και η κριτική για την εξέλιξη ίδρυσης του αρμόδιου Υπουργείου Χωροταξίας είναι χαρακτηριστική για τη θεσμική-διοικητική πλευρά του συστήματος. Συνοπτικά, η, ούτως ή άλλως, καθυστερημένη ίδρυση του Υ.Χ.Ο.Π. το 1979, επιχείρησε να εντάξει τον μέχρι τότε απρογραμματίστο χωροταξικό σχεδιασμό κάτω από την ομπρέλα μιας διοικητικής υπόστασης προσανατολισμένης στην χωροταξική ρύθμιση και την προστασία του περιβάλλοντος. Ο μετασχηματισμός του Υ.Χ.Ο.Π. σε Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. το 1985 και η συγκέντρωση σε αυτό αυξημένων αρμοδιοτήτων χωροταξικού σχεδιασμού και προστασίας περιβάλλοντος αποτέλεσε στροφή στη φιλοσοφία της διαχείρισης του σχεδιασμού. Από το 1984 και μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '90 έρχεται στο προσκήνιο

ⁱⁱⁱ Μια εύλογη ονομασία θα ήταν «Υπουργείο Χωροταξίας και Περιβάλλοντος». Θεωρώ ότι οι δύο αυτοί όροι –χώρος και περιβάλλον– πρέπει να υπάρξουν στον τίτλο. Η έλλειψη ενός εκ των δύο θα είναι παράγων αποδυνάμωσης του υπουργείου

και το θεσμικό πλαίσιο για την αναδιοργάνωση της τοπικής αυτοδιοίκησης, εγείροντας πλήθος θεμάτων και συζητήσεων για τις ουσιαστικές, εν τέλει, ή όχι αρμοδιότητες της τελευταίας στο πεδίο του χωρικού σχεδιασμού, καθώς και για τη σχέση τοπικού-κεντρικού.

Το ερώτημα που προκύπτει σε σχέση με την επικείμενη συζήτηση για ενδεχόμενη διάσπαση του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και τη συγκρότηση δύο Υπουργείων είναι «ποια είναι η θέση της χωροταξικής (αλλά και της πολεοδομικής) πολιτικής και της εφαρμογής της σε αυτό το νέο διακυβερνητικό σχήμα». Στους κύκλους της επιστημονικής κοινότητας και ειδικότερα αυτών που είναι άμεσα εμπλεκόμενοι στον χωροταξικό σχεδιασμό, είναι έκδηλη η ανησυχία της πιθανής υποβάθμισης του επιστημονικού αυτού πεδίου και η διαίωσιση ενός «θολού» τοπίου όσον αφορά τα θέματα του χωροταξικού σχεδιασμού και της ρύθμισης. Από την πλευρά της πρακτικής του σχεδιασμού (και όχι μόνο), αυτό που ανησυχεί ιδιαίτερα είναι το ενδεχόμενο (με την «απόρριψη» της χωροταξίας ακόμα και από τον τίτλο ενός ενδεχόμενου νέου Υπουργείου) υποβάθμισης του σκέλους της χωροταξίας από την γενικότερη έννοια της ανάπτυξης και η απώλεια της αναγκαίας εξάρτησης χωροταξίας και περιβάλλοντος. Ο κίνδυνος που ελλοχεύει με τη δημιουργία ενός «Υπουργείου Περιβάλλοντος» είναι να ειδωθεί το περιβάλλον μέσα από μια τεχνική προσέγγιση, δηλαδή να αποτελέσει μια τεχνική πλευρά της ανάπτυξης και όχι μια πλευρά που ενσωματώνει και ενσωματώνεται στον χώρο και τον σχεδιασμό των αποφάσεων. Δεδομένης της παράδοσης σχεδιασμού στη χώρα μας, όπου ορισμένοι κλάδοι παρεμβάλλονται στο σύστημα σχεδιασμού (και εδώ αναφερόμαστε και σε κλάδους όπως οι περιβαλλοντολόγοι και οι γεωτεχνικοί), υπάρχει η ανησυχία ότι η μη ρητή συνάρτηση κάτω από την ομπρέλα ενός ενιαίου Υπουργείου της χωροταξίας και του περιβάλλο-

ντος, ενδέχεται να οδηγήσει σε μια προσέγγιση του συστήματος που θα επικεντρώνεται στην εκπόνηση Μ.Π.Ε., γεωλογικών μελετών κλπ., χωρίς μέριμνα για την ουσία του σχεδιασμού και τις μακροπρόθεσμες επιδράσεις του. Ακόμα και η ενδεχόμενη διαίρεση του σημερινού Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. σε δύο Υπουργεία, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, δημιουργεί αντίστοιχους προβληματισμούς. Επί παραδείγματι θέτω το ακόλουθο ερώτημα: Μπορούμε πλέον να μη σχεδιάζουμε μεταφορικά συστήματα υποδομών χωρίς να έχουμε στόχο τη βιώσιμη κινητικότητα; Και αν η απάντηση είναι όχι, πώς θα επιτευχθεί αυτός ο στόχος μέσα από αυτήν την ενδεχόμενη διάσπαση του κεντρικού διοικητικού μηχανισμού;

Αν και προβληματίζει η «απόρριψη» της χωροταξίας από τον τίτλο ενός ενδεχόμενου νέου Υπουργείου, ωστόσο, δεν είναι ίσως το σημαντικότερο πρόβλημα. Θεωρώ ότι η απάντηση αναφορικά με το πώς θα πρέπει να ενταχθεί η χωροταξία σε αυτό το νέο θεσμικό-διοικητικό πλαίσιο δεν είναι αυτόματη ούτε μονόπλευρη. Αυτό που έχει σημασία είναι η ικανότητα των δράσεων, η οποία σαφώς είναι ένα ζήτημα πολιτικό και αποτελεί συνισταμένη ενός πλήθους παραγόντων, αξιών, παραδόσεων, κανόνων και πρακτικών που διαμορφώνουν την πολιτική συμπεριφορά. Καθώς όμως οι θεσμοί περιορίζονται από οργανωτικούς παράγοντες (όπως είναι οι συνταγματικές ρυθμίσεις και οι θεσμικά προσδιορισμένες αρμοδιότητες των δημόσιων οργανισμών), και διαφορετικά θεσμικά περιβάλλοντα διαμορφώνουν διαφορετικές μελλοντικές προοπτικές, η επιλογή του προσφορότερου διοικητικού-διακυβερνητικού σχήματος θα πρέπει να γίνει με ιδιαίτερη προσοχή. Εν κατακλείδι, ίσως μεγαλύτερη σημασία από την «ονομασία» του νέου (ή των νέων) Υπουργείου έχει η επικέντρωση στις διαδικασίες και στους μηχανισμούς μέσω των οποίων θα συντονι-

στούν οι επιμέρους δράσεις και οι πόροι, θα επιδιωχθεί ο μετασχηματισμός της δημόσιας γραφειοκρατίας (που είναι ταυτόχρονα ισχυρή και αδρανής), θα επιλυθεί το ζήτημα της διαφάνειας σε όλες τις κλίμακες και τα στάδια σχεδιασμού (από την ανάθεση των μελετών μέχρι την εν τέλει πραγμάτωση του σχεδιασμού), θα προωθηθούν κοινά προσδιορισμένοι στόχοι, σε σχέση και με τις πιο μακροπρόθεσμες επιπτώσεις συγκεκριμένων δράσεων, και θα ολοκληρωθεί ο σχεδιασμός μιας ενιαίας χωροταξικής πολιτικής, που επιτέλους θα εφαρμοστεί.

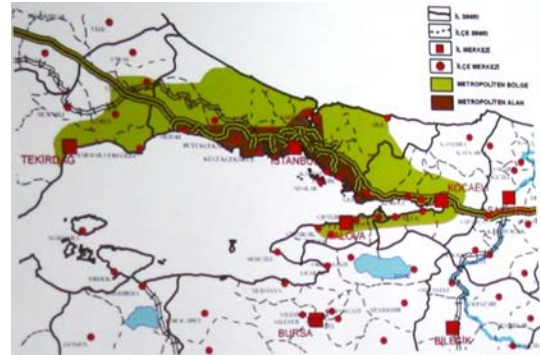
*Η κα Νατάσα Τασοπούλου είναι μελετήτρια, Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΧΩΡΟΣΚΟΠΙΟ

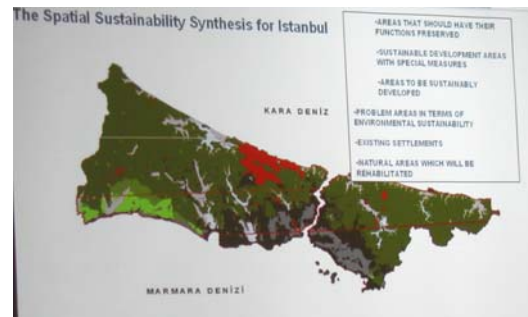
Η Κωνσταντινούπολη σχεδιάζει το Ρυθμιστικό της

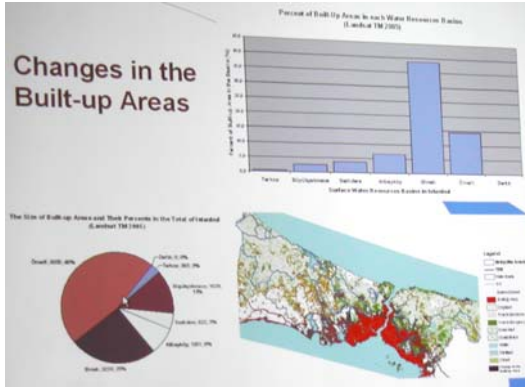
Η Κωνσταντινούπολη, που εκτείνεται σε δύο ηπείρους και διαθέτει ιδιαίτερα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά, κατέχει σημαντικό ρόλο στην τουρκική οικονομία, συγκεντρώνοντας το 15% του πληθυσμού και το 21,5% του ΑΕΠ της χώρας.

Η διοικητική περιφέρεια της Κωνσταντινούπολης καταλαμβάνει έκταση 5.300 χλμ² και φιλοξενεί περίπου 10 εκ. κατοίκους. Εξ' αυτών, 8,5 εκ. κατοικούν εντός των ορίων της Μητροπολιτικής Περιοχής που περιλαμβάνει 27 δήμους. Το Ρυθμιστικό Σχέδιο της Κωνσταντινούπολης καλύπτει όλη τη διοικητική περιφέρεια και έχει ως κύριους στόχους την προώθηση της πολυκεντρικής και ισόρροπης χωρικής ανάπτυξης καθώς και τη μείωση των δια- και ενδο-περιφερειακών ανισοτήτων· στόχοι, οι οποίοι δε διαφέρουν κατ' ουσία από τους στρατηγικούς στόχους του νέου ΡΣΑ.

Το Ρυθμιστικό Σχέδιο της Κωνσταντινούπολης συντάσσεται στη βάση αλληλοσυνδεόμενων και αλληλοτροφοδοτούμενων τομεακών μελετών. Μία από αυτές είναι η μελέτη για τους φυσικούς πόρους, η οποία κατέληξε στο σχεδιασμό ενός μοντέλου για τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής, ανέδειξε τις περιοχές που πρέπει να προστατευθούν ή να αναπτυχθούν και πρότεινε βασικές αρχές που πρέπει να τηρήσουν οι πολιτικές που θα υιοθετηθούν στην κατεύθυνση της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.

Η μελέτη για την προστασία των επιφανειακών υδάτων ανέδειξε τα προβλήματα που απαντώνται στις υδατικές λεκάνες της περιοχής, κυρίως λόγω της ανεξέλεγκτης δόμησης και προσδιόρισε ζώνες προστασίας γύρω από λίμνες και ποτάμια.

Στον τομέα των μεταφορών μελετήθηκε η υποθαλάσσια σιδηροδρομική ζεύξη της ευρωπαϊκής με την ασιατική ακτή...

...και η δημιουργία τεσσάρων νέων σιδηροδρομικών σταθμών. Το έργο αναμένεται να

δώσει μεγάλη ώθηση στις σιδηροδρομικές μεταφορές επιβατών και εμπορευμάτων καθώς θα βελτιώσει σημαντικά την πρόσβαση των ευρωπαϊκών αγορών στην Ασία και αντίστροφα.

Υπεύθυνη για την εκπόνηση του Ρυθμιστικού Σχεδίου, που σχεδιάζεται την τελευταία πενταετία, είναι η Μητροπολιτική Αυτοδιοίκηση και συγκεκριμένα το Κέντρο Μητροπολιτικού και Αστικού Σχεδιασμού (Istanbul Metropolitan Planning and Urban Design Centre – IMP), που ιδρύθηκε το 2004. Πρόκειται για έναν οργανισμό που έχει, μεταξύ άλλων, την ευθύνη του συντονισμού των επιμέρους μελετών και των συνεργαζόμενων φορέων (όπως π.χ. το Πανεπιστήμιο) και απασχολεί πλήθος πολεοδόμων, αρχιτεκτόνων και μηχανικών άλλων ειδικοτήτων καθώς και ακαδημαϊκών.

Σημ. Όλες οι φωτογραφίες (εκτός της πρώτης) προέρχονται από την παρουσίαση του Ρυθμιστικού Σχεδίου και των επιμέρους μελετών, στα γραφεία του IMP, στην Κωνσταντινούπολη, κατά την επίσκεψη των συμμετεχόντων στο 16^ο Young Planning Professional Workshop που πραγματοποιήθηκε στην πόλη στο πλαίσιο του ετήσιου συνεδρίου της ISoCaRP, τον Σεπτέμβριο του 2006.

Αιμιλία Αλεξανδροπούλου

Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης

Γεν. Γραμματέας Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α)

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

1. Στις 15-17 Οκτωβρίου 2009 διοργανώνεται από το Συμβούλιο Περιβάλλοντος του ΑΠΘ το 3^ο Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα «Κλιματική αλλαγή, βιώσιμη ανάπτυξη και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας - Αναζητώντας λύσεις για το ελληνικό περιβάλλον». Για περισσότερες πληροφορίες:

<http://press.auth.gr/news/wordpress/?cat=16,22>

e-mail: mtsiouri@agro.auth.gr

2. Στις 18-22 Οκτωβρίου 2009 διοργανώνεται το 45^ο Συνέδριο του **ISoCaRP** στο Πόρτο της Πορτογαλίας με θέμα “**Low Carbon Cities**”.

Θα προηγηθεί, στο διάστημα 15 – 17 Οκτωβρίου, το εργαστήριο των Young Planning Professionals.

Πληροφορίες στην ιστοσελίδα του ISoCaRP: www.isocarp.org

3. Στις 30-31 Οκτωβρίου 2009 διοργανώνεται από την Ελληνική Εταιρεία Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (Ε.Ε.Δ.Σ.Α.) το 3^ο Διεθνές Συνέδριο με θέμα «**Διαχείριση στερεών αποβλήτων: Στοιχεύοντας σε μια κοινωνία μηδενικών αποβλήτων**». Το συνέδριο θα πραγματοποιηθεί στο Ίδρυμα Ευγενίδου. Το κόστος συμμετοχής ανέρχεται σε 80 Ευρώ για τα μέλη της ΕΕΔΣΑ (30 Ευρώ για τα μέλη που είναι φοιτητές) και σε 110 Ευρώ για τα μη μέλη (60 Ευρώ για τους φοιτητές). Για περισσότερες πληροφορίες:

Αλεξάνδρα Κορμπά

τηλ.: 210 7724274

e-mail: info@eedsa.gr

Αϊντα Ανθούλη

τηλ.: 2310 405324

e-mail: aida.anthouli@eedsa.gr

ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΥΠΟ

___, «Στην τελική ευθεία για τους ημιυπαίθριους», *Ημερησία*, Ιούλιος 1, 2009

Λασκαρέλιας Κ., «'Βουλιάζει' η υποθαλάσσια», *Ελευθεροτυπία*, Ιούλιος 2, 2009

___, «Μετεξεταστέοι οι G8 για το κλίμα», *Ελευθεροτυπία*, Ιούλιος 2, 2009

___, «Πολεοδομικά, επτωχεύσαμε», *Ελευθεροτυπία*, Ιούλιος 2, 2009

Αυλωνίτης Α., «Παράταση 4 ετών στον νόμο για τα δάση», *Ημερησία*, Ιούλιος 6, 2009

Δελγιάννης, Κ., «Αεροσκάφος εντοπισμού και χαρτογράφησης πυρκαγιών», *Η Καθημερινή*, Ιούλιος 6, 2009

Λιάλιος, Γ., «Κρίσιμη απόφαση για την εκτροπή του Αχελώου», *Η Καθημερινή*, Ιούλιος 6, 2009

Νοδάρης, Μ., «Ζαχάρω: Παρέμβαση ΥΠΕ-ΧΩΔΕ υπέρ του 'αμαρτωλού' δημαρχείου», *Ελευθεροτυπία*, Ιούλιος 6, 2009

Τρίγκα, Ν., «Δικαιώματα ΑΕΙ αποκτούν τα κολλέγια», *Το Έθνος*, Ιούλιος 6, 2009

___, «Κάτω από την ασφαλτο υπάρχει το ποτάμι», *Τα Νέα*, Ιούλιος 6, 2009

___, «Προς εξορθολογισμό των προστίμων για τα αυθαίρετα», *Ελευθεροτυπία*, Ιούλιος 6, 2009

Μουλινός, Ζ., «Ανάπλαση – οξυγόνο για το Αττικό Άλσος», *Το Έθνος*, Ιούλιος 7, 2009

Τζέλλης, Κ., «Φωτοβολταϊκά σε στέγες χωρίς οικοδομική άδεια», *Ημερησία*, Ιούλιος 7, 2009

Λιάγγου, Χ., «Πράσινο ταμείο για τη χρηματοδότηση δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας – Μέτρα για την ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων χωρίς κόστος για τους ιδιοκτήτες τους», *Η Καθημερινή*, Ιούλιος 8, 2009

- _____, «Βήμα σημειωτόν στην πράσινη ενέργεια», *Το Βήμα*, Ιούλιος 8, 2009
- Κωνσταντινίδης, Γ., « Το νέο Μουσείο της Ακρόπολης», *Το Έθνος*, Ιούλιος 9, 2009
- Λιάλιος, Γ., «Αυστηρή κριτική για του ρυθμιστικό της Αθήνας», *Η Καθημερινή*, Ιούλιος 9, 2009
- Μόσχου, Μ., «Ο σιδηρόδρομος στην Αθήνα γίνεται...υπόγειος», *Ημερησία*, Ιούλιος 9, 2009
- Διαμαντίδης, Δ., «Προκαταρκτική μελέτη για Μπουργκάς – Αλεξανδρούπολη», *Ημερησία*, Ιούλιος 10, 2009
- Τζιοβάρης, Γρ., «Τετραπλό χαράτσι για τους ημιυπαίθριους», *Το Βήμα*, Ιούλιος 10, 2009
- _____, «Χωροταξικός σχεδιασμός με βάση επιχειρηματικά συμφέροντα», *Ριζοσπάστης*, Ιούλιος 10, 2009
- _____, «Έκτακτη σύνοδος πρυτάνεων λόγω νομοσχεδίου για ΤΕΙ», *Η Καθημερινή*, Ιούλιος 10, 2009
- _____, «Η κλιματική αλλαγή αυξάνει τον κίνδυνο πυρκαγιάς», *Η Αυγή*, Ιούλιος 10, 2009
- Κόλλια, Ε., «Πώς η οδός Αθηνάς θα γίνει πεζόδρομος», *Το Βήμα*, Ιούλιος 12, 2009
- Λιάγγου, Χ., «Επιδότηση για λίφτινγκ κτιρίων», *Η Καθημερινή*, Ιούλιος 12, 2009
- Σπαθόπουλος, Φ., «Αλήθειες και παρανοήσεις για τα 'κλειστά επαγγέλματα», *Η Καθημερινή*, Ιούλιος 12, 2009
- Παππά-Σουλούνια, Ρ., «Ανοιχτές 'πληγές' στην ελεγχόμενη στάθμευση», *Ελευθεροτυπία*, Ιούλιος 13, 2009
- Σαραντής, Τ., «2.000 MW από ΑΠΕ τον χρόνο έως το 2020», *Ημερησία*, Ιούλιος 13, 2009
- Σιωμόπουλος, Κ., «Οι ημιυπαίθριοι κάνουν άνω κάτω την κτηματοαγορά», *Το Βήμα*, Ιούλιος 13, 2009
- Τόλιος, Γ., «Άναρχη επέκταση της τσιμεντοποίησης», *Η Αυγή*, Ιούλιος 13, 2009
- Μοσχονά, Κ., «Οικότοποι στα αζήτητα», *Ελευθεροτυπία*, Ιούλιος 14, 2009
- _____, «Απόφαση ΣΤΕ για τα κτίρια στην Μακρυγιάννη, κοντά στο Μουσείο Ακρόπολης», *Η Καθημερινή*, Ιούλιος 14, 2009
- _____, «Καύσωνας από το...πάρκο στο Ελληνικό», *Το Βήμα*, Ιούλιος 14, 2009
- Τσαχάκης, Κ., «ΙΧ: Έρχεται ρήτρα ρύπων στα τέλη κυκλοφορίας», *Ημερησία*, Ιούλιος 15, 2009
- Χριστοφιλόπουλος, Δ., «Αντισυνταγματική η τακτοποίηση των 'ημιυπαίθριων'», *Ελευθεροτυπία*, Ιούλιος 15, 2009
- _____, «Μείωση βιοποικιλότητας από κλιματικές αλλαγές», *Η Καθημερινή*, Ιούλιος 15, 2009
- Καρανάτση, Ε., «Εκρηκτικό κοκτέιλ γύρω από την επίμαχη περιοχή για ΧΥΤΑ», *Η Καθημερινή*, Ιούλιος 16, 2009
- Κοντραρου-Ρασσια, Ν., «Τέσσερα χιλιόμετρα περίπατος στην Ιστορία», *Ελευθεροτυπία*, Ιούλιος 16, 2009
- Μητρούλια, Π., «Απαγορεύεται η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε μη άρτια και μη οικοδομήσιμα οικόπεδα», *ΕΞΠΡΕΣ*, Ιούλιος 16, 2009
- _____, «Μεγαλώνει το ρήγμα της Κάρλας στη Λάρισα», *Ελευθεροτυπία*, Ιούλιος 16, 2009
- Δημητρέλης, «Ανοίγουν τα σύνορα για Ευρωπαίους επαγγελματίες», *Τα Νέα*, Ιούλιος 17, 2009
- Χαραλαμπίδου, Β., «Διώχνουν τα λεωφορεία από το κέντρο», *Το Βήμα*, Ιούλιος 17, 2009
- Λιάλιος, Γ., «'Μοντέλο' πολεοδομικών αυθαιρεσιών», *Η Καθημερινή*, Ιούλιος 19, 2009

- _____, «Βουλιάζει η ελληνική βιομηχανία», *Η Καθημερινή*, Ιούλιος 21, 2009
- Αγγελόπουλος, Γ., «Μικρές και οικολογικές οι πόλεις του μέλλοντος», *Τα Νέα*, Ιούλιος 22, 2009
- Πουρναρά, Μ., «Μπάουχαους, αντίθετο της οικοδόμησης», *Η Καθημερινή*, Ιούλιος 22, 2009
- Τζαναβάρα, Χ., «Κόβουν δένδρα, φυτεύουν...ταρασόκηπο», *Ελευθεροτυπία*, Ιούλιος 22, 2009
- _____, «Σε λειτουργία ακόμα ένα αιολικό πάρκο», *Ριζοσπάστης*, Ιούλιος 22, 2009
- Τζαναβάρα, Χ., «Ημιυπαίθριο αλαλούμ στις νέες οικοδομικές άδειες», *Ελευθεροτυπία*, Ιούλιος 23, 2009
- _____, «Οι βιομηχανίες θα πληρώνουν για τους ρύπους τους», *Το Έθνος*, Ιούλιος 23, 2009
- Καρανίκας, Χ. & Ζ. Λιάκα, «Ασφυξία στο δακτύλιο φέρνει η απόσυρση», *Τα Νέα*, Ιούλιος 24, 2009
- Χατζηιωαννίδου, Ε., «Παράδειγμα προς μίμηση το 'θαύμα' της Ελευσίνας με την ανακύκλωση», *Η Καθημερινή*, Ιούλιος 24, 2009
- _____, «Πώς θα κτίζουμε σε νησιά και παράκτιες περιοχές», *Ημερησία*, Αύγουστος 28, 2009
- _____, «Χωροταξικό σχέδιο για...16.500 παράκτια χιλιόμετρα», *Η Καθημερινή*, Αύγουστος 28, 2009
- Μπρούσαλη, Δ., «Εισαγγελέας Περιβάλλοντος τοποθετείται στον Άρειο Πάγο», *Το Βήμα*, Αύγουστος 29, 2009
- Καλυβιώτη, Μ., «Χάσαμε τα δάση, θα χάσουμε και τους αιγιαλούς», *Η Αυγή*, Αύγουστος 30, 2009
- Παπαμαθαίου, Μ., «Πτυχία μάστερ και με τον νόμο», *Το Βήμα*, Αύγουστος 30, 2009
- Χαραλαμπίδου, Β., «Νησιά και παραλίες μπαίνουν σε τάξη», *Το Βήμα*, Αύγουστος 30, 2009
- Βαγενά, Ν., «ΟΗΕ: Προς σύσταση Παγκόσμιου Πλαισίου Υπηρεσιών για το Κλίμα», *Ελευθεροτυπία*, Αύγουστος 31, 2009
- Ελαφρος, Γ., «Πώς το δάσος δεν ξαναγίνεται δάσος», *Η Καθημερινή*, Αύγουστος 31, 2009
- Κρίκκης, Σ., «Θερμική βόμβα το Λεκανοπέδιο Αθηνών», *Τα Νέα*, Αύγουστος 31, 2009
- Ψαρά, Μ., «Χαριστική βολή σε 60.000 στρέμματα», *Το Έθνος*, Αύγουστος 31, 2009
- Καλλίρη, Φ., «Έλεγχος των καμένων εκτάσεων με αεροφωτογραφίες», *Η Καθημερινή*, Σεπτέμβριος 1, 2009
- Λιάλιος, Γ., «Ο Υμηττός οδός ταχείας κυκλοφορίας», *Η Καθημερινή*, Σεπτέμβριος 1, 2009
- Χατηγεωργίου, Γ., «Στα Δασαρχεία κρίνεται η τύχη της Πεντέλης», *Ελευθεροτυπία*, Σεπτέμβριος 1, 2009
- Καϊτατζής, Φ., «75.000 στρ. μπετόν τα τελευταία 20 χρόνια», *Ελευθεροτυπία*, Σεπτέμβριος 2, 2009
- Ροβα, Κ., «Χάθηκαν 184.000 στρέμματα σε 20 χρόνια», *Το Έθνος*, Σεπτέμβριος 2, 2009
- Τράτσα, Μ., «Πώς χάθηκαν τα δάση της Αττικής», *Το Βήμα*, Σεπτέμβριος 2, 2009
- Γαλανοπούλου, Ε., «Με σκηνικό την εγκατάλειψη», *Ελευθεροτυπία*, Σεπτέμβριος 4, 2009
- Χριστοφιλόπουλος, Δ.Γ., «70 χρόνια μετά θυμήθηκαν ότι είναι δημόσιες διακατεχόμενες δασικές εκτάσεις ο Αγ. Στέφανος

- και η Άνοιξη», *Ελευθεροτυπία*, Σεπτέμβριος 4, 2009
- ___, «'Τράπεζα γης', το κλειδί για το Λεκανοπέδιο», *Ελευθεροτυπία*, Σεπτέμβριος 3, 2009
- ___, «Αντίθετοι στο έργο του Βιολογικού Σταθμού στον Ασπρόπυργο», *Ριζοσπάστης*, Σεπτέμβριος 4, 2009
- ___, «Αυτοκίνητα και σκουπίδια 'πονάνε' τη Θεσσαλονίκη», *Το Βήμα*, Σεπτέμβριος 4, 2009
- ___, «Αντιδράσεις για την αξιολόγηση μηχανικών από εταιρείες πιστοποίησης», *Το Βήμα*, Σεπτέμβριος 4, 2009
- Κανέλλης, Β.Σ., «Πολοδομικό όργιο στα...απόνερα της 'τακτοποίησης'», *Το Έθνος*, Σεπτέμβριος 5, 2009
- Γιανναρου, Λ., «'Όρα μηδέν' για το κυκλοφοριακό της Αθήνας», *Η Καθημερινή*, Σεπτέμβριος 6, 2009
- Λιάλιος, Γ., «Απροστάτευτες παραμένουν οι ακτές», *Η Καθημερινή*, Σεπτέμβριος 6, 2009
- Σταυρογιάννη, Λ. «Οι δασικές πυρκαγιές ανοίγουν δρόμο στο τσιμέντο», *Η Αυγή*, Σεπτέμβριος 6, 2009
- Τζίμας, Σ., «Χωρίς πυξίδα η Θεσσαλονίκη», *Η Καθημερινή*, Σεπτέμβριος 6, 2009
- ___, «Ημιυπαίθριοι: Η διευκρινιστική εγκύκλιος του ΥΠΕΧΩΔΕ», *Ημερησία*, Σεπτέμβριος 6, 2009
- Λιλιοπούλου, Μ., «Μόνιμο το 'έμφραγμα' από Ι.Χ.», *Το Έθνος*, Σεπτέμβριος 7, 2009
- Δασόπουλος, Τ., «Νέα 'βουτιά' για την ανταγωνιστικότητά μας», *Η Ναυτεμπορική*, Σεπτέμβριος 9, 2009
- Καζαντζή, Π., «Η δολοφονία της Πάρνηθας και η...νομιμοποίηση», *Ριζοσπάστης*, Σεπτέμβριος 9, 2009
- Καλλέργης Κ., «Στις τελευταίες θέσεις οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη», *Η Καθημερινή* Σεπτέμβριος 9, 2009
- Λιάλιος, Γ., «Με αργά βήματα η 'τακτοποίηση' ημιυπαίθριων», *Η Καθημερινή*, Σεπτέμβριος 10, 2009
- Γεωργακάκης Ν., «Κριτική και προτάσεις για τα τέλη κυκλοφορίας, την ανανέωση του στόλου οχημάτων και τον 'πράσινο δακτύλιο'», *Η Αυγή*, Σεπτέμβριος 11, 2009
- Καλλέργης Κ., «Καταδικάστηκε χθες η Ελλάδα για τα απόβλητα», *Η Καθημερινή*, Σεπτέμβριος 11, 2009
- Χεκίμογλου, Αχ., «Κι όμως, η επιστήμη οδηγεί στη ανεργία», *Το Βήμα*, Σεπτέμβριος 11, 2009
- Καλογήρου, Ν., «Η αξιοποίηση του υδάτινου μετώπου», *Η Καθημερινή*, Σεπτέμβριος 13, 2009
- Λιάλιος, Γ., «Στο αγρόκτημα Μπελέτσι 'καλλιεργούν' μεζονέτες», *Η Καθημερινή*, Σεπτέμβριος 13, 2009
- Παπαναστασούλης, Β., «21 βιομηχανίες βρωμίζουν την Κορώνεια», *Ελευθεροτυπία*, Σεπτέμβριος 15, 2009
- Φαλίδα, Ε., «Πρότυπη φοιτητική εστία 'ανασταίνει' το Μεταξουργείο», *Τα Νέα*, Σεπτέμβριος 15, 2009
- Παπαματαθαίου, Μ., «Η Ελλάδα 'μετεξεταστάει' στις δαπάνες για την Παιδεία», *Το Βήμα*, Σεπτέμβριος 17, 2009
- Φωτόπουλος, Ν., «'Μπουκώνει' ο ΧΥΤΑ Μαυροράχης και η νομαρχία...σφυρίζει», *Ελευθεροτυπία*, Σεπτέμβριος 17, 2009
- Γιόγιακας, Π. «Στο 'κόκκινο' ο Μαραθώνας», *Τα Νέα*, Σεπτέμβριος 18, 2009
- Χριστοδουλάκης, Α.Γ., «Σε εξέλιξη η κατασκευή αιολικού πάρκου 514 MW στην Ημαθία», *Το Βήμα*, Σεπτέμβριος 18, 2009

- Ελαφρός Γ., «Όλο το κέντρο της Αθήνας ένας πεζόδρομος», *Η Καθημερινή*, Σεπτέμβριος 20, 2009
- Λιάλιος, Γ., «Αυθαίρετοι υπό ασυλία», *Η Καθημερινή*, Σεπτέμβριος 20, 2009
- Στάγκος, Φ., «Η Θεσσαλονίκη αναζητά την ταυτότητά της», *Η Καθημερινή*, Σεπτέμβριος 20, 2009
- Χεκίμογλου, Αχ., «Τζουζέπ Ασεμπίλιο: Ο πολεοδόμος με την μπουλντόζα», *Το Βήμα*, Σεπτέμβριος 20, 2009
- Βασιλείου Μ., «Φρενάρουν τα εμπορικά κέντρα», *Τα Νέα*, Σεπτέμβριος 21, 2009
- Καρανίκας, Χ., «Εργοστάσια ανέμου σε βραχονησίδες», *Τα Νέα*, Σεπτέμβριος 21, 2009
- Τρατσα, Μ., «Τα ποτάμια γίνονται χωματερές», *Το Βήμα*, Σεπτέμβριος 21, 2009
- ___, «Μια νέα πόλη δίπλα στην πόλη!», *Η Αυγή*, Σεπτέμβριος 21, 2009
- Πορτάλιου Ε., «Η Αττική για ν' ανασάνει χρειάζεται ριζική αποκέντρωση», *Ελευθεροτυπία*, Σεπτέμβριος 22, 2009
- Τζαναβάρα, Χ., «Αθήνα: ένα απέραντο πάρκινγκ», *Ελευθεροτυπία*, Σεπτέμβριος 22, 2009
- ___, «Από αμπελώνας ανάπτυξη-μαμούθ», *Ελευθεροτυπία*, Σεπτέμβριος 22, 2009
- ___, «Πράσινη Ανάπτυξη: Άνοιγμα έως 10 εκατ. νέων θέσεων εργασίας», *Ημερησία*, Σεπτέμβριος 22, 2009
- Ξενάκη, Κ., «Κινεζική επανάσταση για το κλίμα», *Τα Νέα*, Σεπτέμβριος 23, 2009
- Χρήστου, Δ., «Η πράσινη ανάπτυξη δεν είναι ποιηματάκι», *Η Αυγή*, Σεπτέμβριος 23, 2009
- Λιάλιος, Γ., «Το έργο τελειώνει, η συζήτηση συνεχίζεται», *Η Καθημερινή*, Σεπτέμβριος 24, 2009
- Καλλέργης, Κ., «Εντείνονται οι πιέσεις για την απελευθέρωση του κλάδου υπηρεσιών», *Η Καθημερινή*, Σεπτέμβριος 25, 2009
- ___, «Στο μικροσκόπιο της Κομισιόν η κατάσταση στο Δέλτα Αξιού», *Το Βήμα*, Σεπτέμβριος 25, 2009
- Νικολακόπουλος, Δ & Αχ. Χεκίμογλου, «Υδροκέφαλο τέρας το ελληνικό κράτος», *Το Βήμα*, Σεπτέμβριος 26, 2009
- Γεωργιοπούλου, Τ., «Η...ανάπτυξη και επέκταση της Μ. Πεντέλης», *Η Καθημερινή*, Σεπτέμβριος 27, 2009
- Γεωργιοπούλου, Τ., «'Στον αέρα' δάσος 100.000 στρεμμ.», *Η Καθημερινή*, Σεπτέμβριος 27, 2009
- Ευσταθιάδης, Στ., «Θα αλλάξει το κλίμα;», *Το Βήμα*, Σεπτέμβριος 27, 2009
- Λιάλιος, Γ., «Από στολίδι αρχιτεκτονικής, μπάζα για μπουλντόζες. Πώς η διατηρητέα έπταυλη Δρακόπουλου έφθασε στα πρόθυρα κατάρρευσης», *Η Καθημερινή*, Σεπτέμβριος 27, 2009
- Νικολοπούλου, Μ., «Από κόσκινο τα δικαιώματα στο Κτηματολόγιο», *Το Έθνος*, Σεπτέμβριος 29, 2009
- ___, «Η ανεργία μαστίζει τους μηχανικούς», *Το Βήμα*, Σεπτέμβριος 29, 2009
- Ρηγόπουλος, Δ., «Δ. Αρεοπαγίτου, τώρα και ... γκαράζ!», *Η Καθημερινή*, Σεπτέμβριος 30, 2009

ΛΕΞΕΙΣ – ΚΛΕΙΔΙΑ ΠΡΟ- ΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΤΕΥΧΩΝ

π01: Μητροπολιτικό πάρκο Ελληνικού, μετεγκατάσταση ΔΕΘ, Ρυθμιστικό Σχέδιο Λάρισας

π02: Ειδικό Πλαίσιο Βιομηχανίας, Επικαιροποίηση Ρυθμιστικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης, Αναθεώρηση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου Δήμου Τρικκαίων

π03: Ρύθμιση του μητροπολιτικού χώρου της Θεσσαλονίκης, Πολεοδομικός σχεδιασμός & κλιματική αλλαγή, Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας – Αττικής

Τα προηγούμενα τεύχη είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α., www.poleodomia.gr & www.chorotaxia.gr στο λήμμα «Εκδόσεις».

ΕΠΙ ΤΟΥ «ΠΙΕΣΤΗΡΙΟΥ»

Συναδέλφισσες και συνάδελφοι,

Ο Σύλλογος Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α.) και το Περιφερειακό Τμήμα Βόρειας Ελλάδας (Π.Τ.Β.Ε. – Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α.) πρόκειται να καταθέσουν στο Τ.Ε.Ε./Τ.Κ.Μ. **πρόταση διοργάνωσης σεμιναρίου μικρής διάρκειας στον τομέα του Real Estate.**

Εφόσον η συγκεκριμένη πρόταση εγκριθεί, τα μέλη του Συλλόγου θα ενημερωθούν ηλεκτρονικά για το χρόνο υποβολής αιτήσεων και όλες τις σχετικές λεπτομέρειες. Ωστόσο, κρίνεται σκόπιμο να παρακολουθούν τις σχετικές ανακοινώσεις στην ιστοσελίδα του Τ.Ε.Ε./Τ.Κ.Μ. και στο ΤΕΧΝΟΓΡΑΦΗΜΑ.

Ευχαριστούμε τους εισηγητές του σεμιναρίων, που δέχτηκαν να μοιραστούν μαζί μας την πολύτιμη εμπειρία και γνώσεις τους.

Χρυσός Μακράκης – Καραχάλιος

Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης

Αντιπρόεδρος Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α)

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σεμιναρίου

1η μέρα: Χαρακτηριστικά της Αγοράς Ακινήτων

1^η – 2^η ώρα

- Τι είναι ακίνητο
- Τι είναι αγορά ακινήτων και ποια τα χαρακτηριστικά της
- Ιδιοκτησιακό καθεστώς ακινήτων
- Κτηματολόγιο και αγορά ακινήτων

Εισηγητής: Απ. Αρβανίτης, Καθηγητής Α.Π.Θ. – Τμήμα ΑΤΜ

3^η – 5^η ώρα

- Οικονομική ανάπτυξη, χρηματοπιστωτικό σύστημα και αγορά ακινήτων
- Το παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον της αγοράς ακινήτων
- Πρωτογενείς και δευτερογενείς αγορές ακινήτων
- Οι χωρικές διαστάσεις της λειτουργίας των αγορών ακινήτων

Εισηγητής: Δρ. Νίκος Τριανταφυλλόπουλος, Τμήμα ΜΧΠΠΑ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

2η μέρα: Χώρος και Ακίνητη Περιουσία

1^η & 2^η ώρα:

Ο σχεδιασμός του χώρου και οι επιπτώσεις στην αγορά ακινήτων
Οι χρήσεις γης, ο συντελεστής δόμησης, το ποσοστό κάλυψης, ως εργαλεία σχεδιασμού που επηρεάζουν τις αξίες των ακινήτων και ενεργοποιούν τους μηχανισμούς της αγοράς. Η θετική συμβολή του σχεδιασμού των πόλεων στις αγορές ακινήτων (ΓΠΣ, ρυμοτομικά, μελέτες, ΠΕ)

3^η ώρα:

Εκτός Σχεδίου Δόμηση και Χωροταξία (Γενικό Πλαίσιο, ΠΠΧΣΑΑ, Ειδικά Πλαίσια, ΓΠΣ)

Πως διαμορφώνουν τις τάσεις της αγοράς (συγκεντρώσεις, μετεγκαταστάσεις) και πως επιδρούν στη διαμόρφωση των αξιών γης (ακίνητα τουριστικού ενδιαφέροντος, εξοχική κατοικία, παραγωγικές συγκεντρώσεις, ΑΠΕ και αγροτικός χώρος, Αξιοποίηση ακινήτων με περιβαλλοντική διάσταση, ήπια θεματικά πάρκα κλπ)

4^η & 5^η ώρα:

Ειδικές Αναφορές

- Αστικές Αναπλάσεις
- Έργα Μεγάλης Κλίμακας
- Αθλητικά κέντρα & αναπτύξεις

Εισηγητής: Δρ. Νίκος Τριανταφυλλόπουλος, Τμήμα ΜΧΠΠΑ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

3^η μέρα: Εισαγωγή στην Εκτίμηση Ακίνητης Περιουσίας

1η & 2η ώρα: Τι είναι Εκτίμηση – Μέθοδοι Εκτίμησης – Εφαρμογή Μεθόδων**3η, 4η & 5η ώρα:** Παραδείγματα - Εφαρμογές

- Συγκριτική μέθοδος
- Μέθοδος Κεφαλαιοποίησης Εισοδήματος
- Μέθοδος Υπολειμματικού Κόστους Αντικατάστασης
- Μέθοδος Αξιοποίησης
- Μέθοδος Προσδιορισμού και Κεφαλαιοποίησης Κερδών με Ανάλυση Ταμειακών Ροών και εφαρμογή χρημ. δεικτών

Εισηγητής: Γιώργος Γκόγκος, ATM, MSc Property Investment & Development, Δ/ντης Γραφείου CD Richard Ellis - Αξίες

4η μέρα: Παράγοντες Διαμόρφωσης Αξίας Ακινήτου

1^η & 2^η ώρα: Κατηγορίες Ακινήτων

(εμπορικά, γραφεία, αποθήκες-logistics, βιομηχανικά, ξενοδοχεία, εξοχική κατοικία, διασκέδαση / αναψυχή, οικόπεδα-αγροτεμάχια)

3^η, 4^η & 5^η ώρα: Μεταβλητές Αξίας

Ενδεικτικά:

- Πρόσωπο / Προβολή / Προσβασιμότητα / Θέα / Μορφολογία / Κόστος Αξιοποίησης
- Δυνατότητες αξιοποίησης
- κλπ.

Εισηγητής: Σπύρος Ράπτης, ΜΧΠΠΑ, MSc Regional Science, MSc Real Estate, RICS, Colliers Int.

5η μέρα: Εφαρμογές Παραδείγματα

1^η - 5^η ώρα:

- Παράδειγμα ανάλυσης, εκτιμήσεις, αξιολογήσεις έργων, μελέτες αξιοποίησης, προσδιορισμού αποδοτικότερης και βέλτιστης χρήσης, ανάλυση δεικτών κλπ.

Εισηγητής: Σπύρος Ράπτης, ΜΧΠΠΑ, MSc Regional Science, MSc Real Estate, RICS, Colliers Int.

Επιστημονικός υπεύθυνος σεμιναρίου:

Νατάσα Ιωαννίδου

Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης

Μέλος Δ.Ε. Περιφερειακού Τμήματος Βόρειας Ελλάδας του Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α)

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ

Παρακαλούμε, για τη διευκόλυνση όσων ασχολούνται με τη σύνταξη του κάθε δελτίου και προκειμένου να μη χάνεται άσκοπα χρόνος σε μετατροπές κειμένων, να τηρούνται οι ακόλουθες βασικές προδιαγραφές:

Επικεφαλίδες

•1η Επικεφαλίδα: Heading 2

•2η επικεφαλίδα: Heading 3

•Κ.ο.κ.

Κείμενο

•Normal

Αριθμήσεις

•List Bullet

•List Bullet 2

•List Bullet 3

•List Number

Τα σημεία ενδιαφέροντος σημειώνονται με bold. Για τις επικεφαλίδες πινάκων χρησιμοποιούνται Table Header, για το κείμενο πινάκων Table Text και για την αρίθμηση Table Bullet και Table Number. Δεδομένου ότι πρόκειται για ηλεκτρονική έκδοση αποφύγετε την αποστολή φωτογραφιών, με την εξαίρεση των άρθρων που προορίζονται για τη στήλη «Χωροσκόπιο». Παρακαλούμε, οι φωτογραφίες να έχουν συμπιεστεί ήδη πριν αποσταλούν και να αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία του αποστολέα. Παρακαλούμε, επίσης, να παραθέτετε τις πηγές σας στα κείμενα που αποστέλλετε. Οποιοσδήποτε από τους γνωστούς τρόπους βιβλιογραφικής αναφοράς είναι αποδεκτός, αρκεί να τηρείται ενιαία σε κάθε κείμενο.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Το e-mail επικοινωνίας είναι το grammateia@chorotaxia.gr. Το e-mail επικοινωνίας θα πρέπει να ελέγχεται από τον αποστολέα κάθε φορά, με βάση το προηγούμενο ενημερωτικό.

Να μην ξεχάσω να πληρώσω
τη συνδρομή μου στο
Σύλλογο

Για πληροφορίες να πάρω
τηλέφωνο την Έλενα στο
6974667541